

PAPIRUSZ

Selye János Egyetem
Református Teológiai Karának
Lapja

„Kérve kérlek az Isten és Krisztus Jézus színe előtt, aki ítélni fog élőket és holtakat, az ő eljövetelére és országára kérlek, hirdesd az igét, állj elő vele, akár alkalmas, akár alkalmatlan az idő, feddj, ints, bíztass teljes türelemmel és tanítással.” (2Tim 4,1-2)

Tartalomjegyzék

Ady Endre: A föl-földobott kő.....	1
<i>A terhek miatt nem szabad elcsüggednünk!</i> – Fazekas István beszélgetése ThDr. Öllös Erzsébettel az egyetemi szogálat szépségeiről és nehézségeiről, a felvidéki magyar lét mai állapotáról	2
Jung István: Harmatcsepp.....	8
Siák Magdolna: Természeti szösszenet.....	9
<i>„Teneo quia teneor”</i> – Fazekas István beszélgetése Karasszon István teológus professzorral tudományról, történelemről, hitről, hitelességről.....	10
Vadkerti Bálint: Teológusképzés a Selyén.....	22
Károly Zsolt: Katechetika a Selyén.....	23
Mudi Katalin: Miért jó MDSZ-esnek lenni?.....	25
Tóth Krisztián: Adventi est.....	26
Cs. Molnár János: <i>A hitbeli és nemzeti identitásért</i> – Református teológia Révkomáromban.....	27
Véghelyi Balázs: Álom.....	31
Szabó Hildegarda: Pamacs a mohó eb.....	32
<i>Imádkozunk és dolgozunk</i> – Fazekas István beszélgetése Mgr. Lévai Attila PhD. református lelkésszel és egyetemi tanárral, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánjával.....	33

Impresszum

Főszerkesztő: dr. Fazekas István

Szerkesztők: Mudi Katalin, Szabó Hildegarda,

Tóth Krisztián, Vadkerti Bálint

Szakmai lektor: Prof. Dr. Karasszon István, PhD.

Tördelő-szerkesztő: Balogh Ágnes Emese

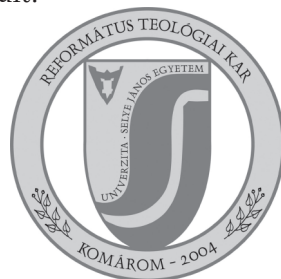
A borító Paksi Dávid ötlete alapján készült.

ISSN 1336-5290

Posta: Frantiskánov 22

945 01, Komárno

E-mail: papirusz.rtk@gmail.com

SJE Református Teológiai Kar - a 2016/2017-es tanév harmonogramja

	nappali tagozat	Individuális képzés
Beiratkozás – minden évfolyam (nappali és individuális képzés, Bc.+Mgr.+PhD)	2016.09.05. – 2016. 09. 09.	2016.09.05. – 2016. 09. 09.
Egyetemi tanévnyitó/ Kari tanévnyitó és csendesnap	2016.09.16. 10:00/2016.09.16., 15.00	
Téli szemeszter		
Szorgalmi időszak	2016.09.19. – 2016.12. 17.	2016.09. 23. – 2016.12.09.
Reformáció – kari istentisztelet	2016. 10.26. 11.00	
Ádventi est	2016.12.14., 15.00	2016.12.14., 15.00
Vizsgaidőszak	2016.12.18. – 2017.02.11.	2016.12.18. – 2017.02.11.
Egyetemi szünet	2016.12.18. – 2017.01.01.	
Nyári szemeszter		
Csendesnap	2017. 02. 13. 10.00	
Szorgalmi időszak	2017.02.13 – 2017.05.13.	2017.02.13 – 2017.05.13
Szorgalmi időszak 5. évf. nak	2017.02.13. – 2017.04.01.	2017.02.13. – 2017.04.01.
Szorgalmi időszak a 3. (Bc.) évfolyamnak	2017.02.13. – 2017.04.29.	2017.02.13. – 2017.04.29.
Húsvéti legációs gyakorlat	2017. 04.13. – 2017. 04. 18.	
Vizsgaidőszak az 1.,2.,3.,4. évf. nak	2017.05.15. – 2017.06.30.	2017.05.15 – 2017.06.30.
Vizsgaidőszak a 5. évf.nak	2017. 04.03. – 2017.05.13.	
Vizsgaidőszak a 3. (Bc.) évfolyamnak	2017.05.02. – 2017.06.10.	
Záródolgozatok beadási és elbírálási határideje	Bc: 2017.05.13.- beadási határidő: 2017.05.30 – elbírálási határidő Mgr: 2017.04.15.- beadási határidő: 2017.05.15 – elbírálási határidő ThDr: 2017.04.15.- beadási h.idő: 2017.05.15. – elbírálási határidő PhD: 2017. 04.30. – beadási h.idő. 2017. 06.30 – elbírálási határidő	
Felvételi lapok beadási határideje (nappali és individuális képzés)	Bc. – 2017.03.31. Mgr., ThDr., PhD. – 2017. 06.30.	
Egyetemi nap/Kari nyitott nap	2017.02.14 – Nyitott nap	
Áldozócsütörtök/ Pünkösöd 2. Napja	2017.05.25./ 2017.06.05.	
Felvételi vizsgák (nappali és individuális képzés)	Bc. – 2017.07. 07., 9.00 Mgr – 2017.07. 07., 9.00 ThDr., PhD. – 2017. 08.21., 9.00	
5. évf. államvizsgái	2017.06.01., 9.00, 2017. 08. 21. 9.00 pót. év. időpont	
3. évf. (Bc.) államvizsgái	2017.06.08., 9.00, 2017. 08. 21. 9.00 pót. év. időpont	
Kari tanévzáró	2017.06.16., 14.00	
Promóció	2017.06.18., 15.00	
Héber nyelvtanfolyam 1. évf.	2017.06.19 – 2017.06.30.	

Ady Endre

A föl-földobott kő

Föl-földobott kő, földedre hullva,
Kicsi országom, újra meg újra
Hazajön a fiad.

Messze tornyokat látogat sorba,
Szédül, elbusong s le hull a porba,
Amelyből vétetett.

Mindig elvágynak s nem menekülhet,
Magyar vágyakkal, melyek elülnek
S fölhorgadnak megint.

Tied vagyok én nagy haragomban,
Nagy hűtlenségben, szerelmes gondban
Szomoruan magyar.

Föl-fölhajtott kő, bús akaratlan,
Kicsi országom, példás alakban
Te orcádra ütök.

És, jaj, hiába mindenha szándék,
Százszor földobnál, én visszaszállnék,
Százszor is, végül is.

A TERHEK MIATT NEM SZABAD ELCSÜGGEDNÜNK!

Beszélgetés ThDr. Öllös Erzsébettel az egyetemi szolgálat szépségeiről és nehézségeiről, a felvidéki magyar lét mai állapotáról

Fazekas István

Az ember sorsa gyakran rejtélyekkel és különös ösztönző vagy kényszerítő hatásokkal van átitatva. A hívő ember azonban tudja: „az Úr csodásan működik.“ Beszéljen egy kicsit arról, hogyan is került a Teológiára!

Nagymegyeri hagyománytiszteelő református családból származom. Annak rendje és módja szerint hittanra jártam, és amikor eljött az ideje, konfirmáltam. Minden felmenőm valamiféle tisztséget töltött be a nagymegyeri református gyülekezetben. Nagyapám és édesapám presbiter volt,

nagybátyám gondnokként tevékenykedett. Gyakori vendég volt a családuknál a gyülekezet akkori lelkipásztora, Végh Dániel tiszteletes úr. A '70-es években ez azért nem volt annyira természetes, mint ma, mert ha valakit nem találtak ideológiailag arra érdemesnek, a továbbtanulási esélyei is nagyban csökkentek, és sok jóra nem számíthatott. A rendszerváltás után derült ki: már az általános iskolában fel volt tüntetve két testvérem és a saját nevem mellett az, hogy „vallásos neveltetésben részesül“. Mindezek ellenére a Nagymegyeri Magyar Tannyelvű Gimnáziumban érettségiztem, kitűnő eredménnyel. Mindig humán beállítottságú voltam, ám amikor Végh Dániel tiszteletes úr arról győzködött, hogy Prágába kell mennem teológiát tanulni, hallani sem akartam róla. Jakab István docens úr a Pozsonyi Comenius Egyetem szlovák–magyar szakrára akart irányítani. Ez sem érintett meg, és jelentkeztem művészettörténet szakra, Pozsonyba. Nem vettek fel, mert oda akkoriban csak protekcióval lehetett bekerülni. Abban az időben egyébként csak egy helyre lehetett beadni a főiskolai jelentkezési lapot, és ha az embert nem vették fel oda, ahová jelentkezett, más esélye már

nem volt, legfeljebb a következő évben. Így a Könyvtárosi Szakiskolába mentem, Pozsonyba, felépítményi képzésre (ez érettségi utáni két év továbbtanulást jelentett), könyvtár–levéltár szakra; 1982-ben végeztem: szakérettségivel. Annak ellenére, hogy mind a mai napig az olvasás az egyik kedvenc időtöltésem, és a régi iratok rendezgetésének, gyűjtögetésének a szeretete is erre a feladatra teremtett, a szakmámban egyetlen napot sem dolgoztam. Több helyre is bedtam a kérelmemet, sehol sem fogadtak. Egy évet töltöttem titkárnóként a Nyugat-szlovákiai Vízművek igazgatója mellett, és további kilenc évig voltam munkaviszonyban a tervezőosztályon, mint műszaki rajzoló.

Az életemben a fordulat akkor következett be, amikor 1994 augusztusában az akkkor alakuló Calvin J. Teológiai Akadémiára kerültem, mint önálló adminisztratív munkaező. Titkárnó, könyvelő, bérszámfejtő voltam egy személyben – kezdetben még a tanulmányi ügyeket is én intéztem. Az iskola épülete a Jókai utcában volt, és még javában folytak az építkezési munkálatok. A kollégium már elkészült, ám az iskolának még nem volt meg a könyvtára és a könyvtárháza sem; sokszor az ebéd osztásában is segédkezni kellett.

Az első évfolyamba járó hallgatók 13-an voltak, köztük mostani dékánunk, Lévai Attila is. Mai napig bennem él a kép, amikor 1994 augusztusában, zakójával a kezében megjelent a pótfelvételeim. Az eltelt 23 év alatt egyházunk mostani lelkészeinek nagy részét már diákkorától megismerhettem.

Nehéz volt az indulás időszaka. Nem állt előttünk kitaposott út, mindent ki kellett alakítani, és a működéshez megteremtteni az anyagi feltételeket. A szlovák állam részéről semmilyen anyagi támogatást nem kaptunk. Külföldi támogatások, segélyek, gyülekezettek és magánszemélyek adományai segítették az intézet működését.

Az Akadémián nagyon jó közösség alakult ki, s ez köszönhető az akkori tanári karnak, a hallgatóknak és az ott dolgozó alkalmazottnak. Szerencsésnek mondom az akkori helyzetet abból a szempontból is, hogy egy helyen volt az iskola, a kollégium és a templom. Campus jellegű volt az intézményünk.

A Calvin J. Teológiai Akadémia 1998-ban érte el fejlődésének azt a szintjét, amikor már teljes diáklétszámmal működhett, vagyis már volt öt évfolyamunk. 1999-ben fejezték be tanulmányaikat az első évfolyaim diákjai, s folyamatosan érkezett utánpótlás, sőt annyian jelentkeztek, hogy nem is lehetett felvenni mindenkit.

*Aztán ez az oktatás állami ke-
retet kapott. Hogyan lehetett ezt
elérni?*

Tíz évig működött a Calvin J. Teológiai Akadémia mint egyházi felsőoktatási intézmény. Ebben az időszakban tudtunk folyamatos betago-lódási törekvésekről valamelyik szlovákiai egyetem-be, de ezek nem jártak sikerrel.

2004-ben megalakult a Selye János Egyetem, amelynek alapító karra lettünk. Elköltöztünk a régi épületből, amelyet addig a komáromi református egyházközség adott részünkre. Attól az időtől kezdve megváltozott a helyzetünk: nem kellett már a napi megélhetésért küzdeni, viszont az új helyzet számtalan más feladatot hozott. A Selye János Egyetem állami fenntartású felsőoktatási intézmény; szabályaihoz és előírásaihoz meg kellett tanulnunk alkalmazkodni.

Ami elkészül, az gyakran mást is megérlel. Önben is megérett egy szándék: a munka mellett egyetemi hallgató lett.

2006-ban Bándy György professzor urat bízták meg Karunk Újszövetségi Tudományok Tanszékének vezetésével. Megtisztelő számomra, hogy baráti kapcsolatba kerülhettem vele. 2009-ben azt mondta nekem: látja rajtam az érdeklődést a teológia iránt, és szerte a képességem is megvan hozzá. Egy gondolatszokrátató mondata felfakasztotta bennem a lappangó elhatározást, s én nem haboztam: közöltem Molnár János docens úrral, az akkori dékán-nal a terveimet. Azt válaszolta, rendben van, de jegyezzem meg: „Ingyen nem adunk semmit“. Megnyugtattam: nekem ingyen semmi nem kell. A felvételi után megkérdeztem tőle, engedélyezi-e hogy munka mellett órákra is járjak, mivel a tanulási formának az indivi-duális nappali képzést választottam. Ezt el is várja, felelte. Onnan-tól kezdve aztán egyszerre hivatali munkámat végeztem, és iskolába jártam.

Akkor álltam vissza arra az útra, amelyről 1980-ban letértem. Ez volt az én életem „reformációja“.

Különös feszültsége lehetett annak, hogy adminisztratív részben azokat irányítja, akik tanítják is! Nem okozott ez problémákat?

Megnyugtattam mindenkit: tanulni szeretnék, s ne zavarjon senkit, hogy a Dékáni Hivatal alkalmazottja vagyok. A csoporttársaim eleinte furcsán nézegettek, hiszen volt köztük olyan, aki a fiammal egyidős. Végül is nagyon jó társaság lettünk, a kezdeti fenntartások után semmi gondunk nem volt egymással. A Dékáni Hivatalba sokszor bejöttem, megbeszéltük a dolgainkat. Úgy tapasztaltam, nagyon is elfogadtak, annak ellenére, hogy mindig azt tartottam a szemem előtt: ebben a helyzetben egy hivatali is képviselek, ezért mindig felkészültnem kell lennem, többet kell teljesítenem. Mindig ketté tudtam választani a két szerepkört, soha nem kevertem össze.

A tanulással nem volt gondom: a teljesítés és a tudás iránti vágy volt a hajtóerőm. Kezdetben előfordult, hogy késő délután hazatérve, a másnapi héber házi feladat fölött 3-4 órát is ültem, mire megoldottam... Rájöttem, tanulni sokféleképpen lehet: akár takarítás, mosogatás, bevásárlás, sétálga-

tás közben is. A nehezebben megtanulható szavakat felírtam egy papírra, zsebre tettem, és vittem magammal. Ha memorizálás közben elakadtam, elővettem, megnéztem, és ismételtettem tovább. A héberórán átvett tananyag szavaiból készítettem egy kis szótárt. Ezt még mostanában is láttam a hallgatóknál. Akkoriban kivonatos vázlatot írtam több olyan tananyagról is, amelyet a diákok nehezebben értettek meg. Van egy kedvenc idézetem Antoine de Saint-Exupérytól, valószínűleg sokan ismerik: *„Egyszer s mindenkorra felelős lettél azért, amit megszélídítettél“*. Felelősséget éreztem a tanulmányaimért, felelősséget a társaimért.

Aztán egyszercsak a teológából doktoranda lett!

Szakedolgozatomat az Újszövetségi Tudományok Tanszékén írtam, Bándy György professzor úr vezetésével, *Beszédek az Apostolok Cselekedeteiben* címmel. 2013-ban fejeztem be a magiszteri tanulmányaimat, tiszta kitűnő eredménnyel. A diplomaosztón rektori díjban részesültem, mint az öt év alatt legjobb eredményt elért hallgató. Úgy döntöttem, tovább folytatom a tanulmányaimat. Jeltentkeztem, és felvételt nyertem a rigorózus doktori képzésre. Továbbra is maradtam az Újszövetségi Tudományok Tanaszékén, és Bándy professzor úr felügyelete mellett megírtam *A Római levél szerepe (különös tekintettel a 9–11. fejezetekre) a zsidó-keresztyén*

párbeszédben című doktori értekezésemet, s azt 2014 júniusában sikeresen megvédtem.

Ha az ember kap bizonyos talentumokat, azokkal köteles élni, akárhány éves. A terhek miatt nem szabad elcsüggednünk! Pál

apostol írja: „*Mindenre van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít*“ (Filippi 4,13).

Nemcsak a Teológia működésében, a tudomány szolgálatában is sok munkát vállalt. Említene néhányat?

2011-ben részt vettem a Tudományos Diákköri Konferencián is, a *Jézus perének politikai háttere* című munkámmal. Ezzel a történettudományi szekcióban a 2. helyezést értem el. Büszke vagyok arra is, hogy a 2011/2012-es tanévben Az Év Diákjának választottak. A mai napig örömmel tekintek a a polcomon álló kupára.

Nyelvi lektora voltam Bándy György professzor úr három könyvének (Az újszövetségi krisztológia időszerű szempontjai és távlatai – 2014, Új szempontok az újszövetségi krisztológiában – 2014, Lukács különanyagának narratív szövegei – 2015).

2014-ben a Calvin J. Teológia Akadémia bekapcsolódott a magyarországi Nemzeti Kulturális Alap *A Magyar Református Egyház elmúlt száz éve életinterjúk tükrében* című projektjébe, amelynek Lévai Attila dékán úrral az egyik koordinátora voltam. Az volt a feladatunk, hogy a Szlovákai Református Keresztyén Egyházból tíz olyan személlyel készítsünk interjút, akik valamilyen módon kötődnek az egyházunkhoz. Főleg nyugdíjas lelkészek, lelkészözvegyek, presbiterek, gyülekezeti tagok jöhettek számításba. Életútinterjú készült ThDr. Erdélyi Géza nyugalmazott püspök úrral, Borza Zoltán, Ibos Dezső, ThDr. Liptay Lothár, Nagy Béla, Pohóczky Béla, PhDr. Molnár János nyugalmazott lekipásztorokkal, özvegy Koroncz Dezsóné született Bihary Jolánnal, egykori komáromi presbiterasszonnyal, Cséplő Ferencsel és Újpál Árpádné született Lenkey Lenkével. A tíz interjúból öt már olvasható a budapesti Károli Gáspár Református Egyetem honlapján, az Életútinterjúk menüpont alatt, a többit is folyamatosan feltöltik. Én készítettem és szerkesztettem az özv. Koroncz Dezsóné született Bihary Jolánnal és ThDr. Erdélyi Géza nyugalmazott püspök úrral készült interjúkat, valamint szerkesztettem a ThDr. Liptay Lothár tiszteletes úrral készült beszélgetést. A monográfia formájában szerkesztett írások terjedel-

me egy kisdoktori munka terjedelmének felel meg; családfa és fényképalbum is tartozik hozzá.

Nagyon sokat tanultam ezekből az interjúkból, és a személyes sorok által bepillantást nyerhettem a történelem olyan szakaszába, amelyet – szerencsére – nekünk, fiatalabb generációnak nem kellett megtapasztalnunk. A második vi-

lágháború szörnyűségei, a reszlovakizáció, a Don-kanyart megjárt magyar katonák szomorú sorsa, a kitelepítések elevenednek meg ezekben a leírt életutakban. Külön öröm számomra, hogy a munka során megismerkedtem a komáromi gyülekezet egyik idős tagjával, az említett Koronczai Babi nénivel, aki kislány volt, amikor szeretett édesapja bevonult katonának a magyar hadseregbe, és a Don-kanyarba került. A család itthon sokszor azt sem tudta, hogy a szeretjük él-e, vagy már csak a halálhírért hozzák. Nem volt mobiltelefon, Facebook, a tábori levelezőlapok sokszor kéthetes késéssel érkeztek, természetesen cenzúrázva. Ezt a mai világban elképzelni sem tudjuk. Bihary úr Isten segítségével túlélte a borzalmakat. A család Istenbe vetett hite, imádságos lelkülete és példás élete mindnyájunk számára nagyon tanulságos lehet. A többi életinterjú a felvidéki magyarság megpróbáltatásokkal teli korszakáról tanúskodik, amelyet szerencsére már csak az idős generáció elbeszéléséből ismerünk.

A tudományos munka mellé az egyetem és egyház intézményeinek életében is újabb és újabb feladatokat kap...

Valóban. Hogy ezek közül is megemlítsék néhányat: a Calvin J. Teológiai Akadémia mint jogi személy a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház tudományművelő intézeteként működik tovább, és segíti a Református Teológiai Kar munkáját, amelyben az Igazgatótanács tagjaként és gazdasági vezetőjeként én is részt veszek. 2015-ben a Calvin J. Teológiai Akadémia égisze alatt megalakult a Jakab István-díj polgári társulás, ennek kuratóriumi tagja vagyok. Az Egyetemi Szenátus alkalmazotti részének kilenc évig voltam a tagja, s közben dolgoztam a Kari Szenátus alkalmazotti részében is, mint alelnök, és később mint hallgató.

Mit üzen a felvételi vizsgákra készülő fiataloknak?

Mindenkit arra biztatok és buzdítok: ne féljen megvalósítani céljait, ha érez magában kellő elhivatottságot! Törekedjenek a helyes önismeretre, legyenek szorgalmasak.

Várjuk a Református Teológiai Karra a tanulni vágyó fiatalokat és az idősebbeket is egyaránt. Azt kívánom, a leendő hallgatóink lelkületükben olyanok legyenek, mint a régi Calvin J. Teológiai Akadémia első generációja volt. Ma már ők alkotják a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház lelkeszi karának jelentős százalékát. Amikor dicsérik a régi hallgatóinkat, jóleső érzés azt mondani: „Ő is a mi diákunk volt.“

Jung István

Harmatcsepp

Lepereg a hajnal lassan,
pókhasú harmat útra kél magasan.
Köszönti a házat, fákat,
behunyt szemmel int madárnak.
Kerüli a kémény völgyét,
izgul, izzad, óvná éltét.
Fél a füsttől, száll merészen,
cseréppajzson hal vitézen.

Csuhaj Erzsébet - A naplemente

Sziák Magdolna

Természeti szösszenet

Elképesztően szeretek barangolni és fényképezni a természetben. Olyasmiket van lehetőségem megörökíteni, amikre nincs szó. Nagyon sokszor gondolkodom el ilyenkor azon, hogy milyen könnyen is megyünk el ezek mellett a dolgok mellett. Ránézésre valóban kihalt a téli táj, de ez a kép is mutatja, hogy attól még rejteget szépségeket is. Mennyivel könnyebb volna, ha nyitottabb szemmel tudnánk mindig járni! Biztosan nem lenne ennyi beforduló ember, aki meg van győződve arról, hogy a világ csúnya és unalmas. És kegyetlen.

Talán jobban nem is tudnánk megfogalmazni, hogy mégis mennyire csodás is ez az Istentől teremtett világ, hogy mindennek megvan a maga rendje, mint ahogyan a 104. zsoltárunk:

„Szilárd alapokra helyezte a földet, hogy soha meg ne inogjon. Mély vizekkel borította be, mint valami öltözettel, a hegyeken is állt a víz.”
(6)

„A hegyek fölemelkedtek, a völgyek lesüllyedtek oda, ahol helyet készítettél nekik.” (8)

„Milyen nagy alkotásaidnak száma, Uram! Valamennyit bölcsen alkottad, tele van a föld teremtményeiddel.” (24)

Próbáljunk nyitottabb szemmel járni-kelni világunkban! Lássuk meg annak szépségeit, amelyek meg tudják melengetni szívünket!
„Mily nagyok alkotásaid, Uram! Igen mélyek gondolataid! Az ostoba ember nem ismeri fel, az esztelen nem érti meg.”

(Zsoltárok 92:6-7)

„TENEQ QUIA TENEOR”

Beszélgetés Karasszon István teológus professzorral tudományról, történelemről, hitről, hitelességről

———— Fazekas István ————

Karasszon István professzor úr ószövegségi kutatásait és teológiai tárgyú megállapításait világszerte ismerik. Kedves tanáromat az új és szokatlan összefüggések világos rendjéről tanítványaként is sokat faggathattam. Kérdéseimre ezúttal írásban adta meg válaszait.

Professzor úr igencsak korán (már gyermekként) megismerhette a tudomány vonzasköreit. Milyen volt ez a gyermekkor? Hogyan kapta meg az elhívást arra, hogy tudományos munkáival is szolgálja az Urat? Mik inspirálták?

A gyermekkor tényleg formatív periódus, hiszen az ember észre se veszi, hogy mennyi jót kapott... Viszont éppen ezért egyáltalán nem biztos, hogy már gyermekkorban tudatosul a hatások átvétele. Én nyilván sokat profitáltam abból, szüleim – bár sokat dolgoztak – mégis állandóan velünk voltak. Én az asztal alatt játszottam, de az asztal fölött bibliafordítás, kommentárírás volt; jelentős volt az is, hogy apám és anyám együtt végezte ezt is, éppúgy, mint a gyülekezeti munkát. Aztán szép lassan kezdett a gyermek is belenőni a dolgokba. Élő

emlékként az marad meg, hogy bárhol megakadtam, nem lehetett szüleimtől olyat kérdezni, amit ne tudtak volna – hiszen ők már régen bejárták azt az utat, amin én botladozva megindultam.

Persze, ott voltak a könyvek, amik attraktivitása egészen kiskortól fogva elkísért. Már tinédzser korban egyszer megkérdeztem apámat: olyan sok könyved van, nem gondoltál arra, hogy eszkatalogizálni kellene őket? – Apám furcsán nézett rám: tudod, hogy mekkora butaságot mondtál? S amikor látta, hogy mosolygok, akkor nevetett ő is. Persze, az eszkatonnak és a katalógusnak semmi köze egymáshoz!

Érdekes, hogy nem csak szüleim, de barátai is jelentős befolyással bírtak: akit szüleim sokra tartottak, az nekem is fontos lett. Így például a vallástanárom (apám sárospataki diáktársa), Rózsai Ti-

vadar. A tőlük kaptak mellett érdekes hatással volt kötelességtudatuk is, ami mindmáig elragadtatással tölt el. Úgy gondolom, ennek a magatartásnak is jelentős szerepe volt abban, hogy szép lassan a hivatástudat, majd aztán a tudomány iránti érdeklődés is egyre világosabban megfogalmazódott bennem.

Istentől kapott ajándékként tekintek mindezekre vissza – ezzel együtt egyáltalán nem tartom emberfölötti dolognak a gyermekkoromat. Egyszerűen az egészséges társadalmi reprodukció modellje volt. S ahogy öregszem, egyre inkább fölmerül bennem a kérdés: vajon azok, akik engem látnak, hogyan és mit vesznek át? Én a reprodukció folyamatának hasznélvezője voltam – és adok is át elegendőt a következő generációnak? A személyes vívódáson túl azt kell mondanom, hogy saját korom sokkal kevesebbet ad át, mint amennyit kapott – és mint ha el is felejtkezne arról: egy társadalom, de főként egy szűkebb testvéri közösség életében a legfontosabb ez a reprodukció!

Kik voltak a mesterei, s kik hatottak Önre leginkább?

Én inkább úgy fogalmaznék, hogy kiknek vagyok hálás... Sokaknak, felsorolni se tudom! Gyakorlatilag minden jó tanár befolyása alá kerültem, és sok jó tanárom volt. Debrecenben Varga Zsigmond (Újszövetség), Czeglédy Sándor (gyakorlati teológia), Kocsis Elemér (dogmatika), Makkai László (egyháztörténet) számomra mind óriások, de érdekes, hogy diáktársaim közül is sokan voltak olyanok, hogy tanárként is elfogadnám őket: Bölcskei Gusztáv, Vladár Gábor, és még sokan mások.

Ha a kérdés szándéka az, hogy megpróbáljon elhelyezni a teológiai tudomány széles palettáján, azért hadd említek néhány ismert nevet. Óriási hatással volt rám újszövetségi tudományokból Oscar Cullmann, François Bovon, Bo Reicke és Markus Barth – írásaik egy részét magyarul is olvashatjuk. Rendszeres teológiából Jan M. Lochman, Heinrich Ott, vagy a Magyarországon kevésbé ismert Uwe Gerber. Egyháztörténetből Bucsay Mihály barátja, Wilhelm H. Neuser volt a mentorom, de emlíhetném Olivier Fatio vagy Max Geiger nevét is. Filozófiából a Jaspers-tanítvány Hans Saner, vagy a strukturalista Manfred Frank. Katolikus teológiából Christan Duquoc, Hans Urs von Balthasar és Jacques Pohier. Ökumenikus teológiából természetesen Lucas Vischer. Gyakorlati teológiából máig felejthetetlen Jean-Marc Chappuis és Dietrich Stollberg. A sor persze hosszú lenne így is, hiszen miért hagynám ki a hettita-tanaromat, Rudolf Wernert?

Nyilván az ószövetségi tanárok a legfontosabbak. Itt egyértelmű

Ernst Jenni, Hans-Joachim Stoebe, Albert de Pury, Thomas Römer, valamint Max Wagner és felesége, Ute Lux. És persze azok is, akik-től archeológiát tanultam: August Strobel, de az időközben professzorokká lett diáktársak, mint pl. Manfred Oeming (Heidelberg), Klaus Koenen (Köln), Detlef Jericke (Heidelberg), vagy Ulrich Hübner (Kiel). A felsorolás azért nem egészen fair, hiszen a tanulás azóta is tart. És sokaknak el vagyok most is kötelezve – így például a Jörg Jeremias neve által fémjelzett iskola tagjaira gondolok, vagy Walter Dietrich berni professzor körére. Amerikában Walter Brueggemannra és barátaira. Ahogy mondani szoktuk: ha valami jót olvas valaki tőlem, az bizonyosan ezektől a kiváló emberektől származik; hanem a hibák mind a sajátjaim...

Sorsszerűséget vagy pedig föloldó kegyelmet lát abban, hogy végül Ön is – akárcsak több felmenője – elsősorban az Ószövetség kutatója lett?

Nem is tudom – talán el kellett volna gondolkoznom felőle? Nem, ez egyáltalán nem előre eldöntött dolog volt; legalábbis nem én döntöttem el. Az én döntésem mindig csak annyi volt, hogy az előttem álló feladatot a lehető legjobban végezzem el, és aztán az utat magát már inkább felülről rendelték el. Az előző felsorolásból talán kitűnik, hogy elég széles érdeklődéssel indultam el a lelkeszi pályán. Érdekességként megjegyezhetem azt is, hogy a Budapesti Református Teológiai Akadémián 1988-ban akartak tanárrá választani – az ökumenika tanszékre. Hízogó volt akkor, hogy Tóth Károly püspök azzal válaszolt: nem lehet, mert nekem van rá szükségem! Akkor még persze nem tudtam, hogy négy év múlva az Ószövetség irányába is elindulhatok.

A reformáció korában, állítólag, a holland református hajókra ez a rövid mondás volt írva: „teneo quia teneor” – tartok, mivel tartatom. Nyilván utalt arra, hogy a hajó rakományát hordozza, de csak úgy tudja ezt megtenni, hogy őt magát pedig a víz tartja. S az is egyértelmű, hogy a hajó tulajdonosa is így érezte önmagát. Én úgy gondolom, hogy ez keresztyén életelvként is jó mondás: természetesen én döntök, egész létem mögötte áll – de látom azt is, hogy rólam és értem már döntöttek.

S nyilván az is érdekes, amikor az ember visszatekint, és egy sor kérdésben lát hasonlóságot az elődökhöz; még érdekesebb, amikor lélekben kommunikálhat velük egy-egy nehezebb kérdés kapcsán... Óriási ereje is van a családi tradíciónak! Érdekességként azért hadd említsem meg, hogy a II. világháború után egy rabbi nagyapámnak valamiért (mindegy, hogy miért) köszönetet mondott –

amit úgy akart kifejezésre juttatni, hogy a fiát jól megtanítja héberül. Hát jól megtanította! Apám ui. addig inkább az Újszövetség hatása alatt volt. Sokszor gondolok vissza, hogy ha ez az eset nem következett volna be, talán az egész családi tradíció másként alakul. Van providentia!

A mai történeti-kritikai Biblia-magyarozatnak – hogy az Ön kifejezéseit idézzem!- vannak-e új „sugárútjai” és vannak-e új „zsácutcái”? Ha igen, melyek ezek?

Ha a könyvemre utal ezzel a kérdéssel, akkor azt kell mondjam, nyilván nem véletlen, ha 1960 körül megáll a kutatástörténet bemutatásával. A végpont kiválasztása nem önkényes, s nem csak az az oka, hogy általában fél évszázad távolából szoktunk történelemről beszélni. Jelentősebb ennél az, hogy ez volt az a pillanat, ahol a tudomány alakulása internacionalizálódott: az International Organization for the Study of the Old Testament 1950-es megalapítása kétségkívül mérföldkő volt ebből a szempontból. Igaz azonban, hogy mindennek a jelenre is hatása van – és ezért is próbáltam meg a végére egy körképben bemutatni azokat a fontos személyeket, akik ma kutatásukkal és oktatásukkal meghatározók. Nyilvánvaló, hogy a könyv 2011-es megjelenése óta is lényeges változtatásokkal írnám meg ezt a körképet.

Hogy miképp lesz a mai kutatásból kutatástörténet? Erről talán nem egy hatvan év fölötti embert kellene megkérdezni... Én mindenestre két jelenségre hívnám föl a figyelmet. Egyrészt a hagyományos teológiai kutatás mellett megjelent egy új vonulat is: az egyetemeken nem teológiai karokon, bölcsészettudományi érdeklődéssel igen jelentős bibliakutatás van. Itt elsősorban a Sheffieldi Egyetem bibliai departmentjére gondolok (illetve az általa kiadott

Journal for the Study of the Old Testament), de hasonló már Németországban is van. Egészséges konkurencia-helyzet, ha valaki a teológiai tradícióktól függetlenül végzi a kutatást – és részben jelentős eltérésekkel! A másik jelentős vonulat az észak-amerikai college-rendszerben a Bibliát mint

irodalmat tanító tanárok tevékenysége. Ez azért érdekes, mert ezek jó része héberül sem tud (a sheffieldiek mind jeles hebraisták!), de az irodalmi hermeneutika jelentős eredményeit alkalmazzák a biblia kutatásban.

Talán kicsit amerikai ízű, ha azt mondom: mindez nem jobb és nem rosszabb, hanem „más”. Én mindenesetre változatlanul a hagyományos irányzat mellett vagyok, s azt szeretném a legmodernebb módon folytatni, de a meggazdagodás ígéretével kecsegtet, ha polarizálódik a kutatás. Majd valamelyik tanítványom megmondja, hogy mindennek mi lesz az eredménye!

Professzor úr a Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Karán az Ószövetségi Tanszék vezetője, a Selye János Egyem Református Teológiai Karán pedig az Ószövetségi és Újszövetségi Tanszék vezetője. Hogyan látja a két egyetem – leginkább a két teológiai kar – jelenlegi helyzetét?

Természetesen jelentős különbség, hogy a KRE több egyetem mellett kell bizonyítsa a református oktatás-nevelés és tudomány létjogosultságát napjainkban, s igen komoly nemzetközi kihívásoknak is meg kell feleljen. A SJE ezzel szemben a felvidéki magyarság szellemi fellegvára, bár a széles körű tudományos konkurenciát aligha hagyhatja figyelmen kívül. E különbségeken túl azonban a munkám nagyjából megegyezik Komáromban és Budapesten: a Biblia jelentőségének hangsúlyozása mind a keresztyén bizonyoságtételben, mind pedig a művelődésben és a tudományban.

Talán megkockáztathatom még azt a szakmai sovinizmust is, hogy a Biblia magyarázata az elmúlt évszázadokban az európai tudományban élenjáró volt: nem tudományos hübrisz által, hanem inkább azáltal, hogy az emberek alázatosan keresték a Biblia értelmét, mind történetileg, mind pedig saját életükre aktualizált formában. Ezzel pedig az emberi gondolkodás fejlődését nagyban szolgálták, s a szellemtudományoknak példát mutattak.

Soha nem akart gyülekezeti szolgálatot?

Mindig azt akartam... Fogalmazzunk úgy, hogy nem látok jelentős különbséget a gyülekezeti szolgálat és az oktatás között.

Miként vélekedik a második világháború utáni időszakról? Hogyan látja Nagy Imre összetett alakját? Milyen személyes élményei vannak 1956-ról?

Hogy a végén kezdjem: 1956-ban másfél évesként nem sok emlékem maradhatott, inkább csak a család elbeszéléséből emlékezem a dolgokra. Az viszont egyértelmű számomra, hogy azért nem tudjuk egyöntetűen megítélni az eseményeket, mert igen sokrétű volt az emberek motivációja – el egészen a reformkommunistáktól a rendszer által elnyomott emberekig. Ezért is volt olyan átfogó, az egész társadalmat megmozgató esemény, amelynek során gyakorlatilag az egész ország kiállt igaza mellett. A sokrétűséget azonban mindmáig érezhetjük a megemlékezések során.

Egyáltalán nem lehet csodálkozni, ha a magyar társadalom 1956-ban polarizált volt: oly sok és oly nagy politikai felfordulás előzte meg! Ezeknek a kiértékelésében ma is meglehetősen megosztott egész Magyarország. A politikai kiértékelést én is hagyom másokra, de egy olyan szempontot hadd említek, amelyet viszonylag ritkán hallok, mégis talán a legfontosabb! Politikai irányzatokon belül is megosztottságot jelentett, hogy voltak olyan politikusaink, akik a magyar nemzetet szolgálták – és voltak olyanok is szép számmal,

akik a politikai kalandor kategóriájába tartoztak, s más nem is volt fontos számukra, mint hogy ideig-óráig hatalomban legyenek. A magyar történelem durván egy évszázada szenved abban, hogy kalandorok egy-egy rövid időszakban élet és halál urai – utánuk pedig a vízözön! Hogy példát hozzak: a kérdező számára, ha jól értem az

általá megírt drámát, Nagy Imre személye igen fontos. Én ezt a nézetet ugyan csak részben osztom (számomra Nagy Imre is kommunista vezető volt), de abban egyetértek, hogy ő nem volt kalandor – szemben a Rákosi-kör sok tagjával. Én olyan parasztok között nőttem fel, akiknek padlását Nagy Imre beszolgáltatási miniszterként kisöpörte, tehát furcsa lenne, ha szeretném őt. Viszont tény, hogy élete végén világosan látható volt, mennyire az ország szolgálatára volt elszánva. A kommunizmuson belül is ott húzódik tehát a kalandorpolitika és a szolgálatpolitika közötti különbség.

Ezt azért tartom nagyon fontos megkülönböztetésnek, mivel ez a kettősség – fájdalom – a mai politikában is megtalálható. Kérem, itt nézzék el, ha nem vagyok hajlandó nevesíteni, kit tartok politikai

kalandornak és kit tartok a nemzet szolgájának! Legyen elég annyi, hogy erre a mindenkori választónak kell figyelnie...

A rendszerváltozás után vált világossá az, hogy Magyarország mi-csoda adósságspirálba keveredett. Milyen is ez a mai gazdaság kereszttyén szemmel? Az egyre inkább virtualizálódó befektetési világban maga a pénz nem válik-e teljesen virtuálissá? Milyen veszélyei vannak ezeknek az egyre nyomasztóbb jelenségeknek? Erkölcsi és gazdasági szempontból mi lehet a legmegfelelőbb megoldás?

Szokás azzal gúnyolódni, hogy a közgazdaságtanhoz ma mindenki ért... Ez így nyilván nem igaz, de a gúny mégsem jogosult: valamennyiünk dolgáról van szó! Magam ugyan folytattam ilyen tanulmányokat, bár egy kicsit több ismeret biztos nekem se ártana; annyit azonban szögezzünk le: a közgazdaságtan – társadalomtudomány. Általában számokkal szoktak dobálózni, de az igazán érdekes kérdés mégis az, hogy ezek a számok milyen hatással vannak a társadalom tagjaira. Ennek fölmérése, még inkább irányítása, meglehetősen összetett feladat.

Az adósság kérdése Magyarországon elég súlyos, még akkor is, ha az utóbbi években enyhén csökkenni látszik az ország bruttó eladósodása. Én inkább azt hangsúlyoznám, hogy adósság és adósság között óriási különbségek vannak! Ne felejtsük el, hogy már a rendszerváltozás pillanatában eladósodott országot örököltünk. Csakhogy: a kommunista érában egészen más funkciója volt a nyugat-európai eladósodásnak, hiszen ez gazdasági védelmet jelentett a radikális balra tolódástól. Egy másik szempont: ha az eladósodás az ország technológiájának modernizálását szolgálná, akkor lehetne pozitív is. Sajnos azonban ez Magyarországon se 1990 előtt, se utána nem így történt: a politikai „establishment” önmaga helyzetének stabilizálására használta fel a kölcsönöket. Ez súlyos következményekkel járt. – Hogyan lehet küzdeni az eladósodás ellen? Ennek is különböző stratégiája lehet. Bod Péter Ákos az 1990-es évek közepén jó választ adott az akkori helyzetre: nem visszafizetni kell az adósságot, hanem „kinőni”, tehát az ország bruttó bevételét növelni, s akkor százalékarányban csökken az eladósodottság. Akkor azt mondta, hogy az ezredfordulóra nem lesz gond az államadóssággal – és ez így is volt! Sajnos, azóta volt egy nagy visszacsúszás is a rendszerváltás előtti időkre; 2010-ben már ugyanez a stratégia nem volt alkalmazható. Jelen helyzetben csak erőteljes struktúraváltás, növekedést serkentő intézkedések, és rendkívül szigorú költségvetési gazdálkodás lehet a megoldás – ezek közül sok meg is történt, de bőven van lehetőség még fokozni ezek tempóját!

A világgazdasági recesszió? Déjà vu érzésem van: az 1990-es évek végén Magyarországra látogatott Joong Eun Kim, a Koreai Presbiteriánus Egyház elnöke, s én is hasonlót kérdeztem tőle az 1997-es dél-koreai gazdasági krízis kapcsán. Meghökkenett, mennyire értett a gazdasághoz... Elmondta, hogy tk. pénzügyi krízisről volt szó, aminek az oka az ingatlanok túlértékelése volt (nyilván azért, hogy hitelt lehessen rájuk fölvenni). Maguk a bankok értékelték messze áron fölül azokat az ingatlanokat, amelyeket hitelek fedezetül mutattak nekik. Aztán néhány hitel „bedőlt” – az ingatlanok pedig nem fedezték a hitelezők kárát. Ekkor indult be a „dominó effektus”, hiszen minél több ingatlan jelent meg a piacon, azok értéke még tovább zuhant, s magával rántotta az egész bankrendszert. Nem hittem volna akkor, hogy világméretben megismétlődik ugyanaz a probléma: a pénzpiac nincs egyensúlyban a világban megjelenő értékekkel, hogy úgy mondjuk elszakadt a valós gazdaságtól. Ez azért probléma, mert a II. világháború utáni fejlődésben a minőségi fejlesztés éppúgy hangsúlyos volt, mint a mennyiségi gyarapodás. Mindkettő kifejezhető pénzben – de a pénz maga nem ismer minőségi fejlődést, hanem csak számokat. Ha jól látom, világméreteken próbálják is kezelni ezt a problémát: a Fed, az Egyesült Államok jegybankja pénznyomtatással hígítja a világgazdaságban meghatározó dollár értékét, s ezzel egyenletesen elosztja a terheket a gazdaság valamennyi részvevője között. Persze, ennek az az ára, hogy a középosztály fizeti meg világméretben az elit által okozott károkat.

A recesszió szokatlanul hosszú ideig elhúzódik – végső soron már szűk évtizede tart, s a végét még mindig nem látjuk. Amikor e sorokat írom, éppen az olasz bankrendszer van nagy bajban. Az okot abban látom, hogy a válságra nincs általános recept: ahogy mondtam, a közgazdaságtan nem egyszerűen a számok tudománya, hanem a számok hatása a társadalmakra, emberekre. Hiába dolgozott ki például Németország jó megoldást a fiskális megszorításokra, költségvetési szigorra (ami egyébként egész jól működik is Németországban): ugyanez a módszer Görögországban már látványosan nem vált be. Az azért mindenkinek fel kellene tűnnön, hogy mióta az egész világ „segít” a görögöknek, az államadósságuk megduplázódott! A megszorítások ellentétje a gazdaság ösztönzése, engedelményekkel, talán kölcsönökkel; ez se biztos, hogy minden esetben működik. A gazdaságtan tehát patikamérleg: minden országnak magának kell megtalálnia, hogy milyen mértékig használja az egyik vagy másik módszert, vagy esetleg több módszer kombinációját – nemzetközi szinten ebbe aligha lehet beleszólni! Relatív jó hír azonban, hogy a közép-európai államok, ugyan jóval szegényebbek,

mint nyugat-európai partnereik, mégis viszonylag jól tudnak manőverezni e veszélyes vizeken.

Korunk egyik nagy morális problémája a homoszexualitás kérdése. Ezzel kapcsolatosan szokás idézni Pál apostolt, akinek a rómaiakhoz írott levelében ezt olvashatjuk: „Ezért Isten gyalázatos szenvedélyeknek szolgáltatta ki őket. Mint ahogy asszonyaik felcserélték a természetes érintkezést a természetellenessel, ugyanúgy a férfiak is elhagyták a női nemmel való természetes érintkezést, és egymás iránt gerjedtek fel kívánságukban; férfiak férfiakkal fajtalankodtak, de el is veszik tévelygésük méltó jutalmát önmagukban. És mivel nem méltatták Istent arra, hogy megtartsák ismeretükben, Isten kiszolgáltatta őket az erkölcsi ítéletre képtelen gondolkodásnak, hogy azt tegyék, ami nem illik.” (Róm 1, 26–28) Professzor úr hogyan vélekedik erről? Vajon belátásból kötött alku-e az, ha nem a bűn kérdésköre felől, hanem emberi esendőségeink függönyét szét húzva közelítünk ehhez a témához?

Az említett bibliai passzus kapcsán először a nagy német kommentátor, P. Stuhlmacher szavait hadd idézem: nem szabad ezt a néhány verset reflektálatlanul idézni! Ha jól értem Pál apostolt, itt a homoszexualitás nem maga a bűn, hanem inkább a büntetés. Háttérben nem is annyira az áll, hogy némelyeknek már az ókorban olyan volt a hormonális összetétele, hogy saját nemüket kívánták – inkább a homoszexualitás dicsérete (ami hellenista körökben gyakori volt) vívja ki az apostol ellenszenvét.

A homoszexualitásról általában változatlanul nehéz nyilatkozni! Gondolom, legtöbbször egyetértenek azzal, hogy ha valakivel találkozunk, akkor az ember érdekel bennünket – s nem azzal foglalkozunk, hogy az illető éppen hetero- vagy homoszexuális. Persze, emberi létünknek a szexualitás is része, viszont ilyen szempontból meg azt kell mondjuk, hogy a homoszexualitás messze nem egységes módon jelentkezik az érintettekben: vannak, akik szenvednek tőle, vannak, akik fel tudták dolgozni ezt a tulajdonságukat, és vannak olyanok is, akik szívesen állítják közszemlére. Bizonytalán többen megtapasztalhattuk ezek közül valamennyit!

Divatos szóval élve, a homoszexualitás valamilyen „mátság” – bár ez definíciónak még igen kevés, és a saját nemhez vonzódás mibenlétét még mindig nem sikerült megnyugtató módon meghatározni. Annyi bizonyos, hogy ha valaki szexuális szempontból más, akkor fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy ebből semmilyen hátránya ne származzék. Sőt nem csak az esélyegyenlőséget kell garantálni, hanem még különös figyelmet igényel az is, hogy érzelmileg

se sérüljön, hiszen csak így lehet teljes jogú tagja a társadalomnak. Röviden: a homoszexuális ember személyi jogait körültekintő módon kell védeni.

A személyi jogoktól persze megkülönböztetendők a közösségi jogok. Itt nem látom, hogy a homoszexualitás olyan „mátság” lenne, ami a homoszexuálisok közösségének külön jogosítványokat biztosíthatna. Az elmúlt években újra vehemenciával jelentkezik a homoszexuálisok házasságkötésének, családalapításának kérdése, ami talán Magyarországon nem, de Nyugat-Európában napirenden van. Nos, tény, hogy a heteroszexuális házasság és család a társadalom különös védelmére tarthat igényt – nem azért, mert két ember együttléte ezt indokolná (ez élettársi viszonyként is elképzelhető), hanem azért, mert a család a társadalom alapsejtje, s a társadalom reprodukciójának letéteményese. Hogy milyen védelmet nyújt a mindenkori családnak egy társadalom, arról nehéz általánosságban szólni, hiszen ezt maga a társadalom dönti el, a társadalom igényei alapján. Ezt a közösségi védelmet homoszexuális személyek esetében nem látom indokoltnak, s az igény bejelentését éppenséggel a már úgysis megtépázott család védelme elleni támadásként értem.

Tudom, hogy ez a vélemény egyrészt az ún. konzervatívak és az ún. progresszívek részéről is kritizált; viszont éppen az erősít meg benne, hogy mindkét szélsőséges vélemény ellentmondását váltja ki.

Európa két nagy kihívása most: az Iszlám és a menekültkérdés. Professzor úrnak mi a véleménye ezekről?

Valóban, az elmúlt két év során soha nem látott problémákkal szembesültünk. Szabadjon legnagyobb problémaként azt említeni, hogy magát Európát is megosztotta ez a világméretű krízis, így nagyon kevés esély maradt a közös megoldás megtalálására. Már maga az elnevezés is mutatja ezt: migráció, menekülthullám vagy iszlám hódítás? Hogy ki mit mond, az nyilván azt is elárulja, hogyan vélekedik a jelenségről. Nemrégiben egy német kollégám járt Magyarországon, s meghökkenve mondta: érdekes, hogy itt menekültekről senki nem beszél, csak migránsokról, jöllehet azért háborús területről jött emberekről beszélhetünk – miért? Válaszomban azt mondtam, hogy talán azért, mert mi ezt tapasztaltuk meg: nem menedéket kérők érkeztek százezrével, hanem egy hatalmas tömeg vonult át rajtunk Németország irányába. Persze, Németországban ugyanezek az emberek menekültek voltak, de itt migránsok.

Nyilván olyan világméretű problémákról van szó, amelyek megol-

dásához kicsik vagyunk. Mégis fontos tisztán látni a helyzetet: mi váltotta ki ezt a humanitárius krízist? Egyrészt nyilván az, hogy a közel-keleten évtizedek óta háborús helyzet van, s ezért jórészt az európai és észak-amerikai politikai érdekek összeütközése a felelős. Az iszlám radikálisok megjelenése, vagy a muszlimok negatív érzései Európával kapcsolatban ezzel magyarázható. Ugyanakkor azt is látnunk kell, hogy a közel-keleti társadalmak demográfiai robbanása is okolható a krízisért: óriási tömegek nőttek fel az elmúlt generáció során, s tagjaik saját kultúrájukban sincsenek integrálva – joggal mondják sokan, hogy azok a jelenségek (merényletek, nők zaklatása) az iszlám világában se számítanak tolerálható viselkedésnek. Jegyezzük meg, hogy Magyarországon sok muszlim él, jórészt 20-30 évvel ezelőtti menekültek, akik szinte problémamentesen integrálódtak az országban, s gyermekeik ma már alig különböztethetők meg az átlag magyar embertől.

Mindehhez én csak két megjegyzést szeretnék fűzni. Az egyik az érkezők befogadása (nevezzük őket bárhogyan). Akár menekült, akár migráns az illető, nyitottnak kell maradnunk – viszont a nyitottságot meg is kell követelnünk. Csak az fogadható be, aki maga is az európai társadalomban akar élni. Kulturális és vallási kérdésekben természetesen folytathatja további hagyományait, de a társadalomba beilleszkedésnél alkalmazkodnia kell, s a sokszor megtapasztalt hübriszt le kell vetkőznie. A befogadó társadalom vezetőinek nyilván van felelősségük a helyben lakók iránt is, nem csak a messziről érkezettekkel kell szolidárisnak lenni. – A másik magát az Iszlámot érinti. Látnunk kell, hogy az európai Felvilágosodás, főként az állam és az egyház, a szekuláris és vallásos élet szétválasztása az Iszlámban nem történt meg. Mai európai szekuláris emberek vegyék tudomásul, hogy ők az Iszlám felől nézve – keresztyén emberek, hiszen a szekularizáció a keresztyén hit önértelmezését is tartalmazza: ha te nem kaptad meg Isten ajándékát, a hitet, akkor nem vagy keresztyén, s nem követelhetjük meg rajtad a keresztyén hitet. Az Iszlámot azonban nem érdekli személyes hited; hogy személyese meggyőződésből, vagy kényszer alatt tértél meg, vagy esetleg egyáltalán nem tértél meg, az érdektelen: az iszlám sárí'a rád is vonatkozik. Aki ebben a kérdésben tehát a keresztyén európai tradíciót megtagadja, önmaga alatt vágja a fát.

Mi a megoldás? Tény, hogy csak hosszútávon képzelhető el, miként maga a probléma is durván egy évszázadig halmozódott. Nyilván politikai rendezés szükséges a közel-keleti térségben, amihez mi ugyan keveset tudunk hozzátenni, de a követelés nem hallgathat el. Érdekes, hogy a közel-keleti demográfia kérdésében még nem hangzott el megoldást követelő javaslat. Ha Kína meg tudta oldani

a problémát (legalábbis jelentős lépéseket tudott tenni ez ügyben), akkor másutt is lehet megoldást keresni! Végül hangsúlyoznám a kultúra szerepét a társadalmak életében, hiszen jelenleg nem az iszlám és a keresztyén kultúra összeütközéséről van szó, hanem a merényletekkel és egyéb társadalmi visszasságokkal a kultúra és a kulturátlanság összeütközésének tanúi lehetünk. Ami pedig ez utóbbit, a kultúrafelejtést illeti, mi itt Európában is tehetnénk valamit ellene!

Nekünk, keresztyéneknek milyen konkrét teendőink vannak?

Hogy úgy tegyünk, mint ha semmi se történt volna. Hogy keresztyén létünket minden változás ellenére őrizzük, s mint ahogy a Maria Laach-kolostorban a szerzetesek a rózsafüzért morzsolgatják, úgy mi is a saját mondanivalónkat ismételgessük.

Értő szem rögtön látja: ezek voltak Barth Károly gondolatai 1933-ban, a *Theologische Existenz heute!* című füzetben, közvetlen Hitler hatalomra jutása után. Ma talán másként fogalmaznánk, de az változatlanul megmaradt, hogy nem az eseményeknek kell diktálniuk véleményünket, hanem a keresztyén létnek kell meghatározni, hogyan orientálódjunk a mai világban.

Én mindenekelőtt a hitelképességet hangsúlyoznám mai közéleti megnyilvánulásainkban. A vélemények ui. gyorsan változnak, új alkuk születnek az érdekek mentén, s az igazságérzetet mindig nagyban befolyásolja, hogy ki milyen eredményt szeretne elérni. Ezzel szemben világosnak kell lennie, hogy a keresztyén beszéd alapja nem az önérdék, hanem a Krisztusról szóló bizonyoságtétel – adott esetben még a saját érdekek ellenében is. Meggyőződésem, hogy egy ilyen beszéd ma is felszabadító erejű!

Ha pedig a mai világ helyzetéről szólunk, akkor mindig a teljes igazságot kell mondjuk. Elvek és nézetek hangoztatásából ugyan ma sincs hiány, de elég gyakori, hogy ezek a valóságnak csak kis szeletét fogják át, más részeket pedig szándékosan figyelmen kívül hagynak. A pesti szleng „csúsztatásnak” nevezi az ilyen beszédet. Világos, hogy ez esetben a féligazság is azt a célt szolgálja, hogy a kijelentés másik felét igazolja az illető – ami mögött mindig az érdek sanda pillantása mered ránk. Ilyen helyzetben üdítően hathat, ha valaki az Ige fényében a teljes valóságot tárja fel, s nem ön magát akarja előtérbe helyezni, hanem azt az üzenetet, amit ő is kegyelemből kapott.

Vadkertí Bálint

Teológusképzés a Selyén

A Református Teológia Szak elsősorban olyan szakemberek képzésére specializálódik, akik a tudományok világában, a teológia égisze alatt kívánnak munkálkodni. Másodsorban a teológia szak készíti fel azon hallgatókat, akik a későbbiekben lelkészi szolgálatba kívánnak állni.

A Református Teológia hallgatói jelenleg a Kar négy tanszékének kínálatából tudnak választani, melyeken a színvonalas tudományos oktatáson kívül, kiváló gyakorlati felkészítést kapnak.

Az Ó- és Újszövetségi tudományok tanszékén a hallgatók találkoznak a Szentírás nyelveivel, azaz a göröggel és a héberrel, valamint kellő ismereteket szereznek Ószövetségből és Újszövetségből. Megismerkedhetnek a Biblia világával, a kor jellemzőivel, elsajátítják a már említett nyelveket, melyekkel később lehetőségük nyílik a Szentírást eredeti szövegben olvasni és fordítani, majd pedig magyarázni.

A Történeti tudományok tanszékén kerülnek oktatásra olyan tantárgyak, melyek kellőképpen ismertetik egyetemes egyházunk múltját, annak viharos és csendesebb évszázadait. Ezen a karon kerül oktatásra a religionisztika (vallástudomány), mely óra keretein belül a hallgatók közelebbről megvizsgálhatják a világvallások eredetét, tanát, lényegét.

Szintén ezen a tanszéken oktatják a filozófiai tantárgyakat, melyek segítségével a hallgatók kellő ismeretekre tesznek szert mind a világ-, mind az európai filozófiával kapcsolatban.

A Rendszeres és gyakorlati teológiai tanszék célkitűzései közé tartozik, hogy a hallgatók kellő gyakorlati és elméleti képzésben részesüljenek, melyek a lelkészi szolgálat elengedhetetlen feltételei. Oktatják az ékesszólást, a prédikáció összeállítását és írását. A tanszék figyelmet fordít a pszichológiai tantárgyak oktatására is. Ezen tanszék keretein belül ismerkedhetnek meg a hallgatók a keresztyén etikával, a szimbolika világával, a keresztyén dogmarendszerrel, valamint számos olyan tantárggyal, amely a későbbi szolgálatok elengedhetetlen részei lesznek.

Az Alkalmazott tudományok tanszékén találkoznak a hallgatók a missziológiával, a diakóniával, a szociális gondoskodással, valamint a jelenleg élő világnyelvekkel.

A Református Teológiai Szak akkreditálva, osztatlan mesterképzésben folyik. A mesterképzést sikeresen lezáró hallgatóknak lehetőségük van tanulmányaikat folytatni rigorózusi képzésben (ThDr.), valamint tudományos doktori képzésben (PhD.).

Továbbá a szak lehetőséget kínál hallgatói számára – már a diákévek alatt – tudományos munkát folytatni (TDK), valamint ezeket publikálni. A szak tanárai készséggel állnak azon hallgatók irányába, akik tanulmányaik mellett tudományos kutatásba kívánnak kezdeni.

A Református Teológiai Szak hallgatóinak lehetőségük van részt venni a Hallgatói Mobilitás (Erasmus+) programban, mely keretén belül számos európai egyetem vendégdiákjává válhatnak.

Jó szívvel ajánlom a Református Teológia Szakot minden Kedves Érdeklődőnek, ki szívesen ismerkedne a Szentírás, az egyház nem mindennapi világával. Ajánlom Teológiánkat azoknak, akik családi-as légkörben szeretnék folytatni tanulmányaikat, egy dinamikusan működő csapatban, ahol nem kell a zsúfolt előadótermekben ülni, és ahol a diák nem csak egy szám vagy egy kód a tanár előtt. És nem utolsó sorban ajánlom Teológiánkat azoknak, kik elhívást éreznek arra, hogy hirdessék az Úr csodálatos dolgait, és szolgálják Őt.

Károly Zsolt

Katechetika a Selyén

Hogy mi a dolga egy hitoktatónak? Először is az én véleményem szerint az, hogy megerősödjön. Megerősödjön lélekben, arra, ami mellett elkötelezte magát. Másodszor pedig Bodó Sár szavaival élve a katechézis áldásközvetítés. Azt az áldást, amit Isten neki adott, továbbíthassa a gyermekek felé.

Engedjétek hozzám jönni a kisgyermeket, és ne akadályozzátok őket, mert ilyeneké az Isten országa. /Mk 10, 14/

Nem egyszerű feladat vár azokra, akik hitoktatóként kikerülnek a nagyvilágba s hirdetni kezdik Isten igéjét. Egy valódi kihívás. Ugyanis sajnos nem minden esetben csak az Igének megfelelő tanításáról kell gondoskodunk, hanem néha az alapvető etikai dolgok átadásáról is a tanítás során. De, Isten kegyelméből minden lehetséges, s nem szabad hátat fordítanunk a kihívásoknak.

Nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Isten szájából származik. /Mt 4, 4/

A katechetikát hallgató diákoknak az általános tantárgyak mellett, mint például ószövetségi, illetve újszövetségi bibliaismeret, vallástudomány, bibliai gyermekjátékok, egyházzene, oda kell figyelniük a környezetük változására is. Az egyetemi évek alatt, melyeket itt eltölt egy katechetika hallgató, rengeteg lehetőséghez jut, hogy egyengesse az útját. A tanárképző karon és a teológiai karon is egyaránt tevékenykedhet. A folyamatos tanulás mellett, egy állandó önképzésben kell részesülniük, egy folytonos önnevelésben, hogy helyt tudjanak állni hivatásukban. Kellő elhivatottsággal részt tudnak vállalni olyan programokban, melyek közelebb viszik őket a gyermekekhez és az Úrhoz egyaránt.

Éppen ezért ne legyetek meggondolatlanok, hanem értsétek meg, mi az Úr akarata. /Ef 5, 17/

S hogy mi a feladatuk? Legfontosabb az, hogy a gyermekeket eligazítsák Isten ösvényén, hogy ők is meghalják az Úr hívogató szavát, s egy szilárdabb hit épüljön a lelkükben. Mint tudjuk, minden az ő kezükben van, hisz a jövő rajtuk áll, s mi csak segíteni tudunk abban, hogy gyülekezeteink gyarapodjanak. Ugyan ez van a fiatalabb generációkkal is, tinédzserekkel. Az egyetemi tanulmányok alatt elsajátíthatják, hogy szóljanak egy fiatalhoz, miként adják át az evangéliumot az ő nyelvén. Belekóstolhatnak a szervezés világába, hogy miként kell levezényelni programokat. Illetve lehetőségük van új oktatási módszertanokat is elsajátítani a kateketikában.

A hitoktató egyrészt tanítja a diákjait, másrészt példát mutat életével, hogy igen is lehetséges Istennel együtt élni.

És ömlött a zápor, és jöttek az árvizek, tomboltak a szelek, és nekirontottak annak a háznak, de nem dőlt össze, mert kősziklára volt alapozva. /Mt 7, 25/

Mudi Katalin

Miért jó MDSZ-esnek lenni?

Sokan értetlenül állnak meg és kérdeznak vissza, amikor azt mondom missziológiát, diakóniát tanulok. Hogy mi az, ami valójában rejlik e két szó mögött? A misszióról több, mint valószínű, hogy már hallottatok és tudjátok is hogy mit jelent. Első képként az embereknek az afrikai szegények megsegítése jut az eszünkbe. A nagy világban rengeteg helyen végeznek missziói feladatot. A katonák küldetését is missziói útnak nevezik. Tudni kell azonban, hogy misszió és misszió között is van különbség. Amikor valakit megsegítünk a bajában, úgy, hogy közben nem várunk el viszonzást, félúton járunk már. De amikor Krisztus üzenetét is mepróbáljuk tovább adni, akkor teljesedik ki a valódi küldetésünk. Jézus a missziói parancsot adja a tanítványai elé, hogy menjenek el és tegyék tanítványokká a népeket. Már akkor, csaknem kétezer évvel ezelőtt is ismert volt a misszió mivolta. És hogy mi az a diakónia? Egyszerűen, egy szóval megfogalmazva: szeretetszolgálat. Feltétel nélküli szeretetből teszek dolgokat. Ide sorolhatjuk a hajléktalanok étkeztetését, az árvák ellátását, az idősekről való gondoskodást. Jézus két parancsolatot nevez meg a legfontosabbnak: az egyik: „Szeresd az Urat a te Istenedet!”, a másik pedig: „Szeresd felebarátodat, mint magadat!” (Mk 12,28-31) Röviden, tedd azt az embertársaidal, amit te is elvárnál, hogy tegyenek veled.

Visszatérve a kérdéshez, hogy miért is jó a szak hallgatójának lenni..talán azért, mert sok olyan új információ áll a rendelkezésünkre, amelyek segítségével közel kerülünk az emberekhez, rengeteg tapasztalatot gyűjthetünk a terepen való munka során, aminek segítségével önmagunkat is jobban megismerjük az évek alatt. Jó egy csapathoz tartozni, mellyel ez közös célért dolgozunk. Ne az eszedre hallgass a pályaválasztáskor, hanem a szívedre!

REFORMÁTUS TEOLÓGIA KAR HALLGATÓI ÖNKORMÁNYZATA

Senior	Tóth Kristián	senior@rtk.sjehok.org
Prefektus	Pospíšil Miklós	prefektus@rtk.sjehok.org
Tag	Varga Evelin	evelin@rtk.sjehok.org
Tag	Vadkerti Bálint	balint@rtk.sjehok.org

Tóth Krisztián

Adventi est

*„Az ajándékot nem megérteni kell, hanem elfogadni“
(Karasszon István)*

Általában az ember minél színvonalasabb, tartalmasabb és igényesebb ajándékokkal próbálja elkápráztatni a megajándékozott személyt. Ezzel a gondolattal és mentalitással vágtunk bele az előkészületekbe, s ennek köszönhetően - fáradságos munka árán - jöhetett csak létre 2016.december 14-én az ADVENTI EST.

Az estet áhítattal kezdtük, Karasszon István professzor úr hirdette az Igét, amelyben elhangzott a fent említett mondat és szinte már szállóigévé vált karunkon. Az áhítat után következett az elsősök műsora, amely egyfajta „beavatási ceremónia“. Az elsősök általában versmondással, énekléssel vagy színdarabbal szoktak kedveskedni az oktatóknak vagy az idősebb diáktársaiknak. A következő program az ajándékozás. Idén különleges meglepetéssel készültünk, mert hét esztendő után újra kiadtuk a Papirusz c. kari újságunkat. *„Ezt nem csak, hogy elfogadták, de meg is értették.“* Az év tanára és diákja díjat is kiosztottuk, az év tanára doc. Bernhard Kaiser PhD. lett, aki a Rendszeres és gyakorlati teológiai tanszék főállású oktatója, míg az év diákja Varga Evelin végzős teológushallgató lett. Az alkalmat szeretetvendégséggel zártuk.

Már a negyedik adventi est volt, amelyen részt vettem, de még mindig tud meglepetéseket okozni. Még mindig az egyik kedvenc alkalmam és vannak kisebb-nagyobb hibái, de én így szeretem, én így fogadom el.

A HITBELI ÉS NEMZETI IDENTITÁSÉRT Református teológia Révkomáromban

———— Cs. Molnár János ————

A rendszerváltoztatás egyik kedvező hozadéka az volt, hogy utána az emberek mertek álmodni olyasmiről is, amire azelőtt gondolni sem mertek. Így volt ez a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház vezetésében is. Negyven éven át – durván számítva 1950-től –, amikor már Csehszlovákiában lehetett magyar református lelkészeket is képezni, az akkori kommunista rezsim szigorúan meghatározta, mennyi diák tanulhat teológiát. Ez hosszú ideig évente legfeljebb 5-6 személyt jelentett. Persze azt is csak néhány évfolyamban sikerült elérni. Mindez megfelelt az akkori kommunista ideológiának, amely szerint az egyház a múlt csökevénye, s amely előbb, vagy utóbb, de biztosan meg fog szűnni. Így aztán ez a néhány teológus évente a több mint 300 gyülekezetet számláló egyház elsorvasztására méltányos szám volt.

Teológusaink képzéséhez még azt is hozzá kell tenni, hogy az Prágában volt, tehát gyülekezeteinktől több száz kilométerre, egy idegen nagyvárosban. Az is csak egy adag szerencsével, amit Varga Imre püspöknek sikerült elérnie. Mert a szlovákiai evangélikus egyház szerette volna, ha az ő pozsonyi teológiájukon tanulnak diákjaink. Ez viszont azzal a veszéllyel járt volna, hogy az itt tanult teológusaink – jó barátságot kötvén evangélikus testvéreikkel – egyszer majd úgy döntenek, hogy egyesülnek az evangélikusokkal, amint azt már annak idején Csehországban 1918-ban meg is tették, sőt Németországban is együtt van az evangélikus és református egyház. Ezzel viszont elveszítettük volna hitbeli és nemzeti identitásunkat, s beolvadtunk volna egy szlovák protestáns egyházba, amelyben az evangélikusok több mint 90 százaléka szlovák anyanyelvű. Ráadásul majd' négyszer annyian vannak, mint mi. Tehát teológusaink negyven éven át Prágában tanultak csehül. Magyarul csak a magyar református egyháztörténetet, homiletikát, liturgikát, lelkigondozást és Kálvin teológiát tanultunk. Ez viszont

nem járt azzal a veszéllyel, hogy elveszítjük önazonosságunkat. A rendszerváltozás után viszont derengett annak a lehetősége, hogy talán saját lelkészképzésünk is lehetne, ami megoldaná a krónikus lelkészhiányt is. Sőt, mivel a rendszerváltozás után már a hitoktatás is teljes jogú tantárgy lett az iskolákban, s hirtelen megsokasodtak a keresztyének, köztük a reformátusok is, akik szerették volna, ha gyermekeik vallási nevelésben részesülnek, hitoktatókat is kellett garantálni. A lelkészek ugyanis a megnövekedett érdeklődés miatt már képtelenek voltak ellátni az alapfokú és középfokú iskolai képzésben a diákság hitoktatását. Egyházunk akkori vezetősége, Mikó Jenő püspökkel az élen, először a hitoktatók képzését szerette volna megoldani. Ezért 1991-ben létrehozta Komáromban a három évfolyamos Katechetikai Intézetet. Három évre rá, 1994-ben pedig a hazai lelkészképzést is. Azzal az elképzeléssel, hogy teológiát ugyan bárhol lehet tanulni, ahol arra alkalmas oktatók vannak, de hazai református gyülekezeteink gondozása olyan lelkészeket igényel, akik teljes mértékben ismerik az itteni körülményeket. Ezt viszont csak hazai környezetben lehet elsajátítani. A komáromi teológia a Calvin János Teológiai Akadémia nevet kapta. Teológia létrehozására akkor már törvényes lehetőség volt, noha mind a felsőfokú vallásstanári, mind pedig a lelkészképzés állami akkreditációt igényelt. Ez viszont ennek az intézetnek nem volt meg, az egyház viszont maga dönthette el, hogy lelkészként, vagy akár hitoktatóként is kit alkalmaz, így egyházunk a Calvin János Teológiai Akadémia végzettjeit is teljes jogú lelkészeinek, illetve hitoktatóknak tekintette.

Az intézet létrehozásához meg kellett teremteni az anyagi és a személyi – oktatói – feltételeket. A komáromi református egyházközség az intézet rendelkezésére bocsátotta a Ferencesek utcájában található régi lelkészlakot, valamint a Jókai utca utcafrontján épült egy emeletes épületét. Az egyház mindkét épületet – a teológia szükségleteinek megfelelően – átalakította. A Jókai utcai épületben könyvesbolt, tantermek és irodák voltak, a Ferencesek utcáján lévő épületnek a földszintjét, valamint tetőtere egy részét kollégiummá, az épület pincéjét pedig konyhának és ebédlőnek alakította át. A munkálatokat nyugati, holland, német és svájci testvéregyházak adományaiból finanszírozták.

Külön feladat volt az oktatók megszerzése. Ez mindenekelőtt a hazai lelkészállományból történt. Aktivizáltattak a prágai Károly Egyetem Csehtestvér Teológiai Karán tevékenykedő előadók, úgymint Csémy Lajos professzor, Bihari Mihály docens, dr. Molnár János és dr. Erdélyi Géza. Ezekhez csatlakozott dr. Mikó Jenő püspök,

valamint a Komárom környékén működő és a teológia tudományával alaposabban foglalkozó lelkészek (Ibos Dezső, Gööz Bertalan, Nagy Lajos és Peres Imre). Ezenkívül oktattott két holland illetőségű tanár is (C.A. Tukker professzor egyháztörténetet, és Fritsche István latin, német és angol nyelvet) valamint a budapesti teológiáról Bolyki János és Herczeg Pál professzorok. Hozzájuk később dr. Fodor Ferenc nagykőrösi lelképásztor is csatlakozott. Az intézet igazgatója Peres Imre lett, helyettese Takács Zoltán nyugalmazott gépészmérnök, egyházunk és a komáromi gyülekezet főgondnoka, aki akkor már a budapesti teológián folytatta tanulmányait.

Diákokból abban az időben nem volt hiány, sem a hitoktató szakon, sem a teológián. A teológia első évfolyamában 13-an kezdtek, de ezután is minden évben felvettünk 15 hazai diákot, s levelező szakra további magyarországi, kárpátaljai, erdélyi, délvidéki és horvátországi hallgatókat. Oktatott diákjaink létszáma a kilencvenes évek végén és a kétezres évek elején 80 és 150 között mozgott. A diákok rendelkezésére állt a kollégium, teljes ellátással (reggeli, ebéd vacsora). Ennek fenntartását főleg gyülekezeteink és tehetős egyháztagjaink, kisebb részben pedig nyugati testvéregyházak támogatásából fedeztük. Hogy a diákoknak megfelelő irodalom is rendelkezésükre álljon, 1995-ben elkezdődött a Teológiai Könyvtár meg egy szolgálati lakás építése. Ez Makovecz Imre egyik tanítványa tervezete alapján, teljes mértékben nyugati testvéregyházak segítség szervezeteinek az adományaiából épült, s 1999-re el is készült. Az intézet vezetője 1997-ben e sorok írója lett, aki akkor főállásban a pozsonyi Koménius Egyetemen oktattott, helyettesei pedig Takács Zoltán és Peres Imre.

Majdnem tíz éven át próbáltuk az intézetet akkreditáltatni a szlovákiai egyetemeken. Próbálkoztunk a pozsonyi Koménius Egyetemen, a nyitrai Konstantin Filozófus Egyetemen, a kassai Safárik Egyetemen, a besztercebányai Bél Mátyás Egyetemen, a Nagyszombati Egyetemen, de sehol sem jártunk sikerrel. Az elutasításnak több, különböző oka volt. Ezek kimondott és kimondatlan közös nevezője: mi magyarul is oktattunk. Oktatóink szlovákul és németül is előadtak, de valahogy a magyar nyelvet nem bírták a partnereink „megemészteni”.

Végül 2002-ben, amikor a Magyar Koalíció Pártja másodszer is kormányra jutott, célul tűzte ki egy magyar egyetem megalakítását. Ezzel a magyar pártok már a kilencvenes évek elején is próbálkoztak, azt is Komáromba tervezték és annak a város szülöttje, Jókai Mór nevét akarták adni. De ez a próbálkozás sikertelennek bizonyult. Már Jókai neve is túl magyarnak bizonyult! Ebből aztán ta-

nultak is, s 2002-ben már a Selye János mellett döntöttek, aki nem is Komáromban, hanem Bécsben született, Komáromban csak alap- és középiskolás korában élt. S élete nagy részét a tengerentúlon, főleg Kanadában töltötte, munkája is a stresszel és nem magyar irodalommal volt kapcsolatban.

A felvidéki magyar egyetem egyik támasza volt, hogy Komáromban akkor már működött egy addig még nem akkreditált, de mégis egyetemi színvonalú kar, a teológia. Ez itteni nemzetrészünk megtartása szempontjából jelentős tényező. Tehát egy kar már szinte elkészült. Ehhez járult volna a tanárképző kar, ami megmaradásunk szempontjából ugyancsak jelentős. Harmadik karnak pedig a közgazdaság kínálkozott, mert közgazdászokra ebben az új világban mindenütt szükség van, főleg a hazai magyarlakta területeken.

A Szlovák Akkreditációs Bizottságnak a Selye János Egyetem ezzel a három karral kínáltatott fel. A beadványban mindegyik karnak be kellett mutatnia oktatói karát, azon belül pedig annak garansát, aki a mi esetünkben dr. Karasszon István professzor volt. Mára már a harmadik akkreditációban garantálja a Református Teo-

lógiai Kart! A beadványban teológiánk akkreditálását egységesen 5 évfolyamos mesterképzésre kértük. Az a döntés született, hogy a vallásstanári szak a Tanárképző Karon lesz, ott azt kombinációban (tehát egy másik tantárggyal), valamint pedagógiával oktatják, azaz, hogy a teológiai tantárgyakat a teológia oktatói tanítják.

Az akkreditációs bizottság munkacsoportjával az első közvetlen kapcsolat 2003. május 5-én jött létre Rév-Komáromban a Calvin János Teológia dékáni üléstermében. Ez valóban csak a kezdet volt, s arra volt jó, hogy nyilatkozzon a Szlovák Akkreditációs Bizottság egyik munkacsoportja, mit tart elfogadhatónak és min kell javítani. A következő meghallgatások már közvetlen a Szlovák Akkreditációs Bizottság ülésein voltak. A teológiai karral szemben nem is voltak kifogások, amit az is bizonyít, hogy 2003. október 1-én a SzAB ezt a kart akkreditálta is. Ennek – 2003. október 23-án, amikor a parlament a Selye János Egyetem elfogadásáról szavazott – nem kis jelentősége volt. Más kérdés, hogy Szlovák Akkreditációs Bizottság október 1-én kelt jegyzőkönyvéből valamilyen csodálatos módon ki-

maradt a komáromi Teológiai Kar elfogadásáról szóló határozat... Ez viszont a 2004. áprilisi ülésen Jaráb professzornak, az albizottság elnökének köszönhetően újra napirendre került, megint megszavazták, de most már jegyzőkönyvbe is foglalták.

Az új tanévet 2004. szeptember 21-én már a Selye János Egyetem akkreditál Református Teológiai Karaként kezdtük. Megvoltak a hivatalos választások, megalakult a Kar szenátusa és vezetősége: dékánnak dr. Molnár Jánost választották, aki megalakította a Kar Tudományos Tanácsát. Ez utóbbi 2005-ben beadta a kérelmét a doktoriskola megalakítására, amit a szlovák Akkreditációs Bizottság 2006. február elején elismert, s ezzel létrejött a Selye János Egyetem első doktoriskolája. A Kar abszolválta a 2008-as, valamint a 2015-ös akkreditációt is, s mindegyik alkalommal a Selye János Egyetem karai közül a legjobb eredményt érte el. 2013-ban, miután dr. Molnár János kitöltötte a törvény által megengedett két dékáni ciklust, a Kar szenátusa dr. Lévai Attila személyében új dékánt választott, akit első dékáni ciklusa letelte után 2017-ben újraválasztott.

A Kar nem egész 13 éves fennállása óta több mint 250 magiszteri (Msc.) és 19 PhD.-diplomát osztott ki felvidéki, kárpátaljai, erdélyi, délvidéki, horvát- és magyarországi abszolvenseknek. Legyen ezért hála Mindenható Urunknak és köszönet mindenkinek, aki a Kar érdekében dolgozott és oktatott! Vezérelje az Úr azt az intézetet további sikerek felé!

Véghelyi Balázs

Álom

Végtelenből végtelenbe,
el nem apadóan
domb tövében hömpölyög a
széles emberfolyam.

Fiatalok és öregek,
borúsak, vidámak:
éltetői s elbukói
az örök világnak.

Arcát keresi mindegyik,
tömeg fölé – szárnyát,
s milliók közt az egyetlen:
keresi a párját.

Kihajt bennük, növekedik,
vet az idő s arat.
Megszólal egy hang felülről:
„Csak a díszlet marad.”

Szabó Hildegarda

Pamacs a mohó eb

Élt egy szőke, copfos kislány, Vica, aki nagyon szerette az állatokat. Születésnapjára Pamacs nevű kutyája mellé kapott egy vörös színű kiscicát, akinek a Vili nevet adta.

Vica rettenetesen megörült, mikor édesapja átadta neki a kék masnis cirmost. A család apraja-nagyja örült az állatkának, csak Pamacs volt az, aki rossz szemmel nézett a jövevényre. Nem örült neki, hiszen féltette a rejtegetett csontjait.

– Menj Innen!- ugatott rá Pamacs.

– Ugyan! Ugyan!- nyávogta Vili. – Nagy ez a lakás Pamacs barátom, megférünk mi egymás mellett!

Hízelegve sompolydált a kutyushoz és mézesmázos hangokkal próbálta megkedveltetni magát, de mindhiába. Pamacs azonban mérges lett a behízelt modorra és csak ugatta és ugatta. Nem kedvelte mézédés hangját, amivel megnyerte magának Vica édesapját, aki megengedte neki, hogy az ölébe ülhessen. Bezzeg őt! Ő sosem ülhetett ott ahol Vili, akinek még azt is megengedték, hogy szétterüljön az ágyon, mint egy török basa.

– Menj innen! Vúú! Vagy megharaplak! – kapott mérgében Vili felé, aki újdonsült gazdájához futott menedékért.

Vica azon nyomban leteremtette az ebed, aki nagyon féltette pocakját is. Pamacs ugyanis fejébe vette, hogy ez a hízelgő vörösfarkú csakis az ő csontjáért jött. Hálaként, hogy újdonsült gazdija megvédte cirmosunkat, lábához lépdelt és hangos dorombolásba kezdett. Az eb rettentően megharagudott Vicára. „Hogy egy buta macskát így megvédeni! Ki hallott már ekkora badarságot!” – morogta maga elé.

Egy napon Vili békét akart kötni a mindig morgó ebbel, de mindhiába. Pamacs hallani sem akart semmilyen békekötésről. Szó nélkül kiment az udvarra galambok után futkosni, hiszen ez volt az egyik fő szórakozása a csontok gyűjtése mellett.

Vica észrevette nagy baja van a kis cicájának, aki egész nap kedvtelenül járkal a lakásban. Minden vágya az volt, hogy barátságot kössön a mindig morgó kutyussal. A kis gazdinak nem tetszett Pamacs viselkedése így cselhez folyamodott.

Épp eljött a vacsora ideje, így jó gazdi lévén vitte is a vacsorát kedvenceinek.

– No hát! – csodálkozott Pamacs. – hiszen itt csak egy tál van!

– Nem baj Barátom! Egy család vagyunk, így hát osztozunk!– ajánlotta Vili.

Pamacsnak egyáltalán nem tetszett az osztozkodás gondolata. Mindennél jobban szerette a hasát, s ahogy ránézett az íncsiklandozó ételre azon nyomban összefutott a nyál a szájában. Hiába figyelmeztette Vili barátját nem lesz annak jó vége, ha az egész vacsorát befalja, nem hallgatott a szép szóra. Otthagyta hát, hadd tanuljon a maga kárára. Jó nagyokat ásítózott, majd bebújt a pihe-puha meleg takaró alá.

– Beteg leszel!– figyelmeztette másnap is. – Megfájdul a hasad, ha ilyen mohón falsz!

Pamacs azonban csak evett, s a vacsora után teli hassal elnyújtózott a heverőjén. Sajnos harmadnapra, sőt negyednapra sem enyhült mohósága. Nem hallgatott a jó szóra most sem. Szinte egészbe nyelte le a kirakott ételt, míg egyik este meg nem történt a baj. Vonyítva vánszorgott be a sarokba

– Ó a pocakom! De fáj!– nyüszítette.

– Látod barátom! Figyelmeztettelek. Igazam volt és te most beteg lettél! Ahelyett, hogy osztoztál volna a vacsorán mohóságodban befaltad az egészséget.

– Soha többé nem viselkedem így!– ígérte – Ezentúl hallgatok rád! Nem leszek mohó eb!

Mikor meghallotta a kis Vica a síró Pamacst azon nyomban a segítségére sietett. Szerencsére nagyobb volt az ijedség, mint a baj. A hasfájás amilyen gyorsan jött úgy abba is maradt. Pamacs a történetek után megtanulta a leckét. Egy jó ideig nem nyúlt az ételhez, mohósága is alábbhagyott. Vilivel is barátságot kötött, sőt féltve őrzött csontját is megosztotta a mi kis vörös cirmosunkkal.

Vica nagyon megörült, hogy két kedves barátja végül egymásra talált. Azóta békességben élnek és Pamacs mindenben próbál testvériesen megosztózni.

IMÁDKOZUNK ÉS DOLGOZUNK

Beszélgetés Mgr. Lévai Attila PhD. református lelkésszel és egyetemi tanárral, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánjával

———— Fazekas István ————

Dékán úr, hogyan értékeli a Református Teológiai Kar utóbbi években elért eredményeit? Ezek közül melyek a legfontosabbak?

Legalapvetőbb eredményünk az, hogy minden korábbi tanulmányi programunkat sikerült megvédenünk a komplex akkreditációban.

Tegyük hozzá máris: minden meglévő tanulmányi programunk mellett sikerült egy újat is akkreditáltatni! Ez nevezetesen a missziológia, diakónia és szociális gondoskodás mesterszintű képzése. A református teológia összevont alap- és mesterszintű tanulmányi programon ugyancsak folyik a képzés: ez a teológusoktatásnak a programja.

A lelkipásztorképzés és az említett programok mellett még nappali és levelező tagozaton folyik a doktori képzés is. Ez nappali tagozaton az új akkreditációs program szerint három éves, míg levelező tagozaton négy éves tanulmányi időt jelent.

Jelenleg a missziológia–diakónia–szociális gondoskodás szakon alap- és mesterszinten is tudunk képzést adni. Ha sikernek lehet ezt nevezni, nevezzük annak! Hála Istennek, a tudományos mutatók tekintetében is jó értékeléseket kaptunk. Ezek feljogosítanak bennünket arra, hogy beadjuk a kar habilitációs és inaugurációs kérvényét, valamint más szükséges kérvényeit, amelyek a docensi, a habilitált doktori eljárással, illetve a professzorok kinevezésével függenek össze. Amióta az egyetem működik, fokozatosan látni azt a fejlődést karunk szintjén is, ahonnét indultunk s ahol jelen pillanatban tartunk. Emögött nagyon-nagyon sok munka van!

A kiegyensúlyozottság ára az a folyamatos szakmai cselekvés és

megtartó küzdelem, amely mindig is jellemezte egyetemünket és ezen belül a karunkat: különösen a kezdeti időkben, amikor meg kellett teremteni az alapokat, amikor akkreditáltatni kellett a programokat, meg kellett teremteni azt a háttérrel, amely szükséges ezeknek a programoknak a megvalósításához. Nagyon fontos volt a megfelelő szakmai háttér szavatolása. Magyarán: olyan oktatóink legyenek, akiknek személye eleve garantálta, hogy a tudományos mutatókban is jó eredményeket érjünk el. A Jóisten kegyelmén kívül mindezek szükségeltettek ahhoz, hogy mindez így összeálljon, és ha fejlődésünkről ejtünk szót, az ne elvont okoskodás, hanem konkrét tény legyen. Ez az örvedetesebb rész. A kevésbé örvedetes az, amivel minden egyes felsőoktatási intézmény szerte Európában küzd: a hallgatói létszám esetenkénti csökkenése.

Ez a kar a többi magyar nyelvű református teológiai kartól – azon túl, hogy állami keretek között működik – mennyiben más? Van-e valami megkülönböztető sajátossága?

Az előadói gárdának az összetétele lényegesen sokszínűbb, mint bármelyik más protestáns teológiai főiskola vagy egyetem esetében. Vannak tanáraink Budapestről (például Kocsev Miklós és Karasszon István professzor urak), itt tanít Debrecenből Kókai Nagy Viktor docens úr, Németországból Bernhard Kaiser professzor úr, de van oktatónk Dél-Koreából is. Tanáraink többsége – akár főállású, akár óraadó oktatóként – a Szlovákiai Református Keresztény Egyház kebelében még lelkipásztori szolgálatot is teljesít. Talán ezek miatt a szellemiség, a tudományos nézetek és nézőpontok sokkal összetettebbek és sokrétűbbek, mint más felsőoktatási intézményben. Egyik praktikus kínálatunk, hogy a nappali tagozatos képzés mellett az individuális képzési terv lehetővé tételével biztosítani tudjuk hallgatóinknak azt, hogy ún. individuális konzultációs rend szerint végezzék tanulmányaikat. Ezek a konzultációk vagy pénteken és szombaton vagy csak szombaton történnek. Az in-

dividuális tanrendet választók is nappali tagozatos diákok lesznek, s nem levelezős hallgatók. Ez azért is előnyös, mert Szlovákiában a levelező tagozat minden esetben költségtérítéses.

Mi azoknak a hallgatóknak, akik ide felvételiznek, kevés kivételtől eltekintve, ingyen tud-

juk szavatolni a képzést mindegyik tanulmányi programunkban. Persze itt is vannak kitételek és kivételek: aki ugyanis Szlovákiában már elvégzett egy felsőoktatási intézményt, ugyancsak költség-térítéses lesz. Az esetek nagy többségében azonban a hallgatóinknak jókora hányada ingyen tanulhat egy kvázi levelező típusú oktatási rendszer keretein belül, amely úgy tartja számon a hallgatóit, mint nappali tagozatos diákot, és ebből kifolyólag óriási plusz jogosultságokat és juttatásokat élvezhet az, aki ide jelentkezik. A tanulmányi és egyéb ösztöndíjakon kívül akár még szociális ösztöndíjra is jogosult lehet. Nincs kizárva azokból a lehetőségekből sem, amelyek a képzéssel csak másodlagos összefüggésben vannak. Például a mobilitási programokban, a tudományos rendezvényeken való részvételtől. Tudományos versenyeken és szakmai konferenciákon vehetnek részt, ha van kedvük hozzá, s élnek ezekkel a lehetőségekkel.

A végzett hallgatóink szolgálatba állása és a szolgálathoz való hozzáállása végett a mi református teológiai tanulmányi programunk a lelkipásztor képzés vonatkozásában egyre elfogadottabb mindenütt. Még Magyarországon is, ahonnan – sajnálatos módon – esetenként kaptunk álkritikai aspektusból előkapott megjegyzéseket.

Milyen a kapcsolat a Kárpát-medencében működő többi református teológiai karral?

Jónak, korrektnek, kiegyensúlyozottnak mondható mindegyikkel. Elsősorban a négy magyarországi református teológiát értjük ezalatt: a budapesti Károlit, a Pápai Református Akadémiát, a Sárospataki Református Teológiai Akadémiát, illetve a Debreceni Református Hittudományi Egyetemet. Az ötödik, ami ugyancsak határon túli, Erdélyben van, a Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvárott. Mindegyik intézménnyel megvan az együttműködési megállapodásunk az Erasmus+ program keretén belül, a hallgatói és az oktatói mobilitás lehetővé van téve. Ezen túl a debreceniekkel már aláírt szerződésünk van, a többiekkel pedig folyamatban van a szerződéseknek a megkötése az újra megindult Makovecz-ösztöndíj programban.

Mindezekon kívül – a Pápai Teológiai Akadémia kivételével – mindegyikkel aláírtuk azokat a kölcsönös együttműködési megállapodásokat is, amelyek kari szinten rögzítik azokat a lehetőségeket, azokat a kapcsolódási pontokat, amelyek egy Erasmus-programban nem megvalósíthatók, vagy akár egy Makovecz Programban sem. Nem feltétlenül a mobilitásra gondolok (vagy a vendégoktatói, ven-

déghallgatói státuszokra), hanem sokkal inkább a kutatási területek összehangolására, azokra a pontokra tehát, amelyek valamely módon a tudományos előrehaladás és a tudományos kapcsolatteremtés szempontjából fontosak. Ezen túlmenően nemcsak a magyarországi teológiákkal vannak együttműködési megállapodásaink, hanem hasonlóak vannak a Nagyváradai Partiumi Keresztény Egyetemmel és a Kolozsvári Babeş–Bolyai Tudományegyetemmel is.

Milyen lehetőségeik vannak az itt tanuló diákoknak más egyetemeken eltölteni egy-egy szemesztert: akár tudományos kutatások, akár nyelvtanulás céljából?

Az Erasmus+ program keretén belül jelenleg élő Erasmus-szerződésünk van a hollandiai Kampeni Egyetemmel és a prágai Károlyi Egyetem Huszita Teológiai Karával. A Wittenbergiekkal most írtuk alá januárban ugyanezt a szerződést. Itt a hallgatóink számára az említett lehetőségek elérhetőek. Kari sajátosság, hogy a liechtensteini Filozófiai Intézettel van aláírt együttműködési megállapodásunk, amely akár fél éves időtartalommal is tud ösztöndíjat adni az érdeklődő hallgatóknak. Jelenleg ezek a megállapodások vannak, de intenzíven dolgozunk további megállapodásokon, hamarosan az egyik amszterdami egyetem teológiai karával fogunk együttműködési megállapodást aláírni.

Nemcsak magyarországi és szlovákiai diákok járnak ide, hanem számos külföldi diák is. Ők milyen nyelven részesülnek az oktatásból?

Jelenleg vannak hallgatóink Ausztriából, van diákunk Svájcban, aki származását tekintve brit, van hallgatónk PhD-képzésben Finnországból, vannak Erdélyből. A korábbi években voltak hallgatóink Horvátországból, Kárpátaljáról, Hollandiából, doktoranduszunk Ausztráliából, szóval rendkívül széles ez a paletta – a levelező tagozaton még az Amerikai Egyesült Államokból is akadt diákunk. Tanáraink többsége – a magyaron és a szlovákon kívül – legalább két idegen nyelven beszél. Nem okoz gondot a külföldi diákok képzése sem: a legtöbb esetben anyanyelvükön vizsgázhatnak.

A Teológiai Kar hivatalosan is kinyílván a Calvin J. Akadémiából nagy utat tett meg ideig. Egyedülálló módon itt állami szinten támogatott a teológiai oktatás. Hogyan valósulhatott ez meg?

1991-ben megalakult a Katechetikai Szeminárium, az transzformálódott át egy olyan képzési móddá, mely 1993-tól már nemcsak hitoktatókat nevelt, hanem felvállalta a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház számára a lévitaképzést is. Ezt követően döntött úgy az akkori egyházi vezetés, hogy ezt az intézményt (ismételt névváltoztatással) 1994-től Calvin J. Teológiai Akadémia elnevezéssel működteti tovább, és már ekkor meghirdette a lelkészképzést. 1995-től elindultak azok a tárgyalások, melyek ezt az állam által nem támogatott intézményt szerették volna betagolni valamely állami felsőoktatási intézménybe.

Az akkreditáltatásnak és betagoltatásnak a folyamata '94-től

2004-ig tartott. Az Akadémia fordult a nyitrai, a nagyszombati, majd a kassai egyetemhez (felmerült egy időben az is, hogy esetleg a budapesti Károli kihelyezett karaként működhetünk), ám egyik sem járt sikerrel. Mint az első évfolyam végzőse, '99-től az akkori dékánunknak, Molnár János professzor úrnak lettem a titkára. Így a folyamatokat lát-

nom, az ezekkel kapcsolatos ügyeket pedig intézmem is kellett. Minden egyes betagolódási szándék rendkívül kecsesgőten indult, s mégis az utolsó pillanatokban kútba esett. 2002-ben az éppen alakulóban lévő második Dzurinda-kormány és az akkori Magyar Kormány Pártja politikai tárgyalásainak hatására létrejöhett a Selye János Egyetem. Ennek megalakulásakor az új egyetem lényegében egy kész teológiai kart kapott. Ehhez jött hozzá a Gazdaságtudományi Kar és a Tanárképző Kar akkreditációs anyaga.

Karunk az állami törvényekhez alkalmazkodik; a minimális 300 kredit és az 5 tanév az, amiben különbözik az egyházi fenntartású intézményektől, amelyekben a minimális 360 kredit és 6 tanulmányi év az előírás. Diplomáinkat mindenütt elfogadják, a lelkészképzés vonatkozásában azonban van még egyes magyarországi egyházkerületek elnökségével mit tisztáznunk, mert a múltban bizony elhangzottak igazságérzetünket áttüzesítő mondatok. Rendkívül jó kapcsolatot igyekszünk ápolni a saját egyházunkkal, a Szlovákiai Református Keresztyén Egyházzal, és igyekszünk azzal mindenben intenzíven együttműködni. Egyházunk püspöke tagja a tudományos tanácsnak, s a teológiai kar mindenkori dékánja teljes jogú, szavazati joggal felruházott zsinati tag. Egy dologba szól csak

bele az egyház: annak Zsinati Tanácsa hagyja jóvá a teológiai karon oktatók személyét.

A végzősöknek milyen arányú a szolgálatba való befogadásuk?

A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház teológusait illetően, akik a mi gyülekezeteinkből indultak és szeretnének is oda visszatérni, nincs probléma. Itt az egyház az államvizsgát elfogadja majdnem teljes első lelkészsképesítő vizsgaként, a második lelkészsképesítő vizsgát pedig két év gyakorlat után abszolválhatják, és utána állhatnak szolgálatba. Addig segédlelkészként minden további nélkül dolgozhatnak. A számunkra külföldi hallgatóknak számító teológusaink esetében egyházmegyénként változnak a feltételek.

Határozott a véleményem abban: feltétlenül indokolt lenne egy olyan kerekasztal-tárgyalás megrendezése, mely a lelkészek szolgálatba állítására vonatkozó elvek alapján a jövőbeli megújulás közös nevezőjére hozhat bennünket. Mi ötéves képzést tudunk adni, s ennek folyamán legalább 300 kreditet kell szerezeni ahhoz, hogy a hallgató államvizsgázhasson, és ha mindez sikerült, megkapja az oklevelét, amely magiszteri diploma lesz. Ezt a bolognai rendszernek megfelelően honosíttathatja. A diploma azonban önmagában ipso iure még nem jogosítja föl arra, hogy lelkészi munkát végezzen. Ennek a kérdésnek a megnyugtató rendezése lehetséges, s ennek rendezése elkerülhetetlen! Nem tévedek, ha azt mondom, összmagyar érdek. Fontos azt is megemlíteni, ha valaki nem szeretne lelképásztor lenni, azonban teológiát kíván tanulni, és a teológiai tudományokban óhajt elmélyülni, jelenleg itt van a legjobb helye!

A többi szakokkal mi a helyzet ebben a vonatkozásban?

A misziológia-diakónia-szociális gondoskodás szak eddig alapszinten működött, most elindult a mesterképzés is. A katechéta-képzésben karunk biztosítja a hitoktatói tárgyakat és annak oktatóit, ám annak hallgatói – tekintettel arra, hogy szakpárokat kell választaniuk - a Tanárképző Kar hallgatói. Az ezeken a szakokon tanulók szolgálatba állításával kapcsolatosan nincs tudomásom problémákról.

Milyenek a Teológia Kar jövőbeni működésének az esélyei?

Az Úristen gondoskodó kegyelmének köszönhetően minden eddigi akadályt és nehézséget leküzdve itt vagyunk, s olyan eredmények-

kel, melyekkel - bár keresztyén ember nem szokott dicsekedni - joggal dicsekedhetünk. Kiváló minősítéseket kaptunk az utóbbi években, s ez nemcsak a tudományos minősítéseket jelenti. Tesszük a dolgunkat, sokszor lehetőségeinken túl is. Imádkozunk és dolgozunk.

Dékán úr mit gondol, a reformáció 500. évfordulóján mi lehet a reformáció legfontosabb üzenete a mai fiatalok számára?

Nagyon nehéz a mai fiatalokat megszólítani, de ha sikerül, akkor mindenképpen azt kell kihangsúlyozni, hogy próbálják meg azt a fajta bátorságot felvállalni, ami annak idején a reformációval, mint eszmeiséggel, valójában egész Európában elterjedt. Tudjuk, hogy Luthert a Mindenható gondviselése nagyon jól védte, ám ő is nem egyszer vitte vásárra a bőrét. Nagyon sokan, akik felvállalták a reformáció eszméjét, megmutatták ezt a bátorságot. Különösen a magyar protestánsok!

Van egy meglehetősen viharokkal teli évszázadunk, benne egy kemény gyászévztized: 1671–1681 között, amikor aztán végképp nem volt mindegy, mit mutatunk föl a reformátusságunkból, a kiállásunkból. Ma már nem ilyen időket élünk! Ma már egyre inkább közelednek a keresztyén felekezetek, a keresztyén egyházak is, mert a háttérben ott van egy bizonyos félelem. Az, amit végső soron az iszlám expanzióhoz és az iszlám radikalizálódásához köthetünk. Ebből kifolyólag egy olyan fajta bátorságot kell felmutatni, egy olyan hitbeli bátorságot, mint amilyen reformátor elődeinket jellemezte.

A fiatalok szeretnek bátrak lenni. Meg kell tudnunk mutatni számukra azt az eszmét, amiért érdemes bátornak lenni. Meg kell találni azokat a kommunikációs módokat, amelyekkel az üzenetek célba érhetnek. Megkockáztatom: ezek nem biztos, hogy a szószerkekről fognak célba érni, de a szószerkeket, mind ezen dolgoktól függetlenül mégsem kerülhetnek háttérbe. A XXI. században az emberi kapcsolatok közvetlensége az értékek megőrzése terén meg fog újulni, s ez a megújulás a mi egyházunkban is egyfajta reformot hozhat. Örvendezzünk annak, hogy 500 éve megvagyunk, de ne feledjük, a jövőkép sok helyütt eléggé homályos! Föl kell ébrednünk, és föl kell nőnünk a kihívásokhoz és az új feladatokhoz, olyan módon, hogy a lényegét illetően ne a vastagnyakú kálvinistaság határozzon meg bennünket, hanem a Krisztus evangéliuma, a szeretet törvénye!